

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugosla-
viji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENECE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirano
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevsko št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Nova etapa fašizma

Rim, septembra.

Kaj je fašizem? Fašizem je »metoda«, so dolgo odgovarjali fašistični ideologi; metoda kazenskih ekspedicij, demonstracij, naskokov na delavske zbornice, metoda nadvladanja. V drugi dobi je veljalo geslo: Fašizem je država. Po zadnjem Mussolinijevem govoru se zdi, da prihajamo v tretjo dobo, ko duce lahko vzklíkne: »L'Etat c'est moi!« — »Država sem jaz!«

V Mussolinijevem listu »Popolo d'Italia« najdemo značilno vinjeto, ki nam kaže, kako duce vtika bajonet, prepisan s »stranko«, v nožnico, ki nosi napis »Država«. Stranko v državno nožnico, orožja pa ne vstran! Le v nožnici naj pokorno čaka. »Govorili so o razpustu stranke! Izdajavci! Če bi stranke ne bilo, bi jo jaz iznašel...« Moral pa ji je stopiti na prste. V državi sta gospodovali dve oblasti z lastno hierarhijo, stranka in vlada. Kakor sega moč ministrskega predsednika Mussolinija od prefektov in občinskih načelnikov do zadnje vasi, tako je segala moč fašističnega tajnika Augusta Turatija po pokrajinskih in vaških tajnikih prav tako daleč. Zavest revolucionarne neodgovornosti, sloves gospodujoče stranke, ki edina drži režim na nogah, neomejena iniciativnost in gibčnost, to so bile lastnosti fašistične stranke, ki je z lahkoto v vsakem vprašanju prehitela težki državni birokratizem, s katerim je razpolagal Mussolini. Niti s svojimi direktnimi informacijskimi uradi ni mogel več brzdati stranke. V provinci je vladala neomejena stranka; bilo je le malo prefektov, ki so se ji mogli dolgo ustavljati. Zaman so bili Mussolinijevi nasveti pokrajinskim fašističnim tajnikom, naj o vsaki zadevi poučijo prefekta, kakor referira Turati vsak dan njemu. V Mussolinijevem listu »Popolo d'Italia« čitamo, da so se vrnili v stranko »paralisti«, »realisti« in »materialisti«, ki so pod krinko revolucionarnih gesel iskali lastne interese. V svojem govoru se je moral Mussolini tolažiti, da število fašističnih »škandalov« niti zdaj ne doseže števila pod drugimi vladavinami.

Zato stranko v državno nožnico! »Glavne tajnike fašistične stranke imenuje kralj na predlog ministrskega predsednika, pokrajinske tajnike imenuje ministrski predsednik na predlog glavnega fašističnega tajnika.« S tem je zapečaten zavestna, končnoveljavna in svečana podrejenost stranke državi, je dejal Mussolini. »Pokrajinski fašistični tajnik prevzame funkcije in lice podrejenega sodelavca pokrajinskega načelnika ter postane pravi uradnik brez čina pri prefekturi.«

Mussolini je vpregel stranko v državni voz, v zameno je moral zaposliti strankine glavarje. Odstopil jim je sedem ministrskih mest in si obdržal samo ministrsko predsedništvo in notranje zadeve. Povsem napačno bi bilo misliti, da je s tem popustil vajeti. Prej bo res nasprotno. Po uklonitvi stranke se je njegova avtoriteta dvignila, odložil je vsa zgolj strokovna ministrstva in se tako rešil podrobnega dela, da bo lažje segel do drobovja državnega organizma. Kaj pomenijo vsi novi ministri v vladi, če je ministrski predsednik duce sam, če je on tisti, ki sklicuje veliki fašistični svet, predseduje korporacijskemu svetu, potrjuje skupne delovne pogodbe, če je njemu podrejen načelnik velikega generalnega štaba, ki nadzira vsa tri vojna ministrstva, vojsko, mornarico in zrakoplovstvo; kaj pomenijo drugi ministri, če si je ministrski predsednik podredil zdaj še računski dvor, ki nadzira finančnega ministra, erarno odvetništvo, policijo in milico. Ali bi Mussolini po vsem tem ne odložil lahko brez škode notranjega ministrstva?

Mussolini ostane torej neomejen gospodar položaja. Danes bolj trdno drži državno krmilo kot kdaj poprej. Samosvoj diktator je, ki se mu ni treba več ozirati na želje stranke in lahko vsak trenutek zarožlja z milico. »Menda ne bo nikdo zagrešil neodpušljive napake, misleč, da bo rekonstrukciji vlade sledila izprememba njenih smernic. To je vlada po-ostritve fašizma; njene smernice ne morejo biti drugačne, kakor izrazito fašistične.« Narod ni mogel najti v teh besedah pričakovane oddiha. Razočarani so tisti, ki so računali na spravo med fašisti in italijanskim narodom. »Nekateri so menili, da bi se morala stranka po plebiscitu odpovedati lastnemu obstoju, se razkiti in objeti ves italijanski narod, da bi tako zginilo razlikovanje med fašisti in drugimi Italijani... To razlikovanje je fatalno in potrebno.« Vrata stranke, ki šteje milijon članov, ostanejo zaprta, »da ne bi vdrl skozi Odissejev konj; obnavljala pa se bo stranka s pristopom novih rodov.

Leto 1929. torej ne bo še »leto sprave«.

Agrarna banka pričela poslovati

Določitev obrestne mere — Poziv za vlaganje prošnji

Beograd, 23. septembra. AA. Privilegirana agrarna banka je danes objavila komuniké naslednje vsebine: Ker so izvršene vse priprave za redno poslovanje privilegirane agrarne banke, je izvršilni odbor uredil tudi vsa ostala vprašanja, ki so združena s poslovanjem banke. Na zadnji seji so bili odobreni naslednji pravilniki: 1. začasni pravilnik o bančnem osebju; 2. pravilnik o posameznih vrstah poslov, pri čemur je bila določena naslednja obrestna mera:

1. Banka bo dajala poljedel. organizacijam posojila in kredite po 8% z omejitvijo, da te orga-

nizacije od svojih članov za režijske stroške itd. ne smejo zahtevati več kakor dva odstotka tako, da sme znašati najvišja obrestna mera za te vrste kreditov in posojil največ 10 odstotkov.

2. Za individualne kredite znaša obrestna mera 10 odstotkov.

3. Za dolgoročno hipotekarna posojila je določena obrestna mera na 9 odstotkov.

Interesenti se pozivajo, naj čimprej vložijo prošnje za posojila in kredite, ki jih bo odbor takoj rešil. Privilegirana agrarna banka posluje začasno v Sremski ulici št. 6 v Beogradu.

Zakon o zagradbi hudournikov pred VZS

Zakon je velike važnosti za Slovenijo — Prispevki države in samouprave

Belgrad, 23. sept. (Tel. »Sept.«) Vrhovnemu zakonodajnemu svetu je predložen zakon o zagradbi hudournikov, ki zlasti v Sloizliva do tja, kjer preti nevarnost. Zakon ureja va k hudourniškem ozemlju vse ozemlje od izliva do tja, kjer preti nevarnost. Zakon ureja predmet, ozirajoč se na gozdarski in vodni zakon. Zakon določa tudi gmotna sredstva za izvršitev kulturnih, gozdarskih in stavbnih del, v kolikor bi ta sredstva ne zadostovala, jih morajo spopolniti ustanove, ki vrše dotična dela. Lastniki sosednih zemljišč morajo dovoliti dovažanje materiala, seveda proti odškodnini, obline in vasi pa, v katerih interesu se vrši zagradba hudournika, morajo dovoliti brezplačen dovoz. Zagradba predvideva tudi razlastitve. Pri odškodnini se ne bo vpoštevala samo faktična vrednost zemljišča, temveč tudi okolnost, da lahko sosedno zemljišče vsled razlastitve zgubi na svoji vrednosti. Zakon vsebuje predpise glede postopanja, višine odškodnine, splošnega in podrobnega načrta, komisijskih ogledov ter finančne predpise. Podrobni načrt se predloži velikemu županu, ki ga mora v petih dneh poslati samoupravni oblasti, ki v tridesetih dneh da svoje pripombe ter se izrazi o finančni strani. Nato dobi predmet v roke okrajni glavar, ki mora tekom 21 dni na način, ki je v dotičnem kraju običajen, načrt razglasiti. Nato se razpiše komisijska obravnava, pri kateri sodelujejo zastop-

niki vseh finančno prizadetih, ki pa morajo sami kriti potne stroške. Čl. 21 podrobno določa postopek pri komisijski razpravi. Stroške članov komisije krije država. Podrobni načrt se da na razpolago vsem strankam. Ugovori so dopuščeni v petnajstih dneh. Glede odškodnine pa se prizadeti lahko pritožijo pri rednem sodišču. Ako se delo na zgradbi kaknega hudournika prekine za deset let, se mora vršiti ponovna razprava o dotičnem projektu. V nujnih slučajih, zlasti če so ogroženi javni in zdravstveni interesi, se redno postopanje lahko opusti. K stroškom za zagradbo hudournika prispeva država 70 odstot., samouprava pa 30 odstotkov. Če se vrši delo na ozemlju več samoupravnih oblasti, se stroške razdeli sorazmerno. Samoupravne oblasti morajo 30 odstot. tozadevnih stroškov staviti v proračun. Če pa samouprava izvršuje zagradbo hudournikov, prispeva država največ do 30 odstot. stroškov. Samouprave imajo pravico, od zainteresiranih činiteljev pobirati doklade. Nadalje se pooblašča za najetje posojila pri Agrarni banki. Do konca proračunskega leta nepotrošeni krediti ne zapadejo. Za vzdrževanje hudourniških naprav plačuje država 50 odstot., samouprava pa 50 odstot. Končno predvideva zakon tudi kazni v znesku 100—900 Din za prestopke. Razveljavljajo se tudi vsi drugi zakoni, v kolikor obravnavajo ta predmet.

Otvoritev druge pirotske konference

Obe delegaciji v Pirotu svečano sprejeti

Belgrad, 23. septembra. AA. Iz Pirota poročajo, da je davi ob 2 prispela tjakaj jugoslovanska delegacija za pogajanja z Bolgarijo pod vodstvom načelnika zunanjega ministrstva g. Rajka Vintroviča. Kljub zgodnji uri so pozdravili delegacijo predstavniki lokalnih oblasti z mestnim županom na čelu, navzoče pa je bilo tudi številno občinstvo. Bolgarska delegacija je prispela še le z vlakom ob 9.30. Na kolodvoru so jo pozdravili poleg predstavnikov lokalnih oblasti tudi člani jugoslovanske delegacije. Bolgarski delegaciji načeljuje generalštabni polkovnik Popov, člani delegacije pa so še oddelek zunanjega ministrstva Karadžov, načelnik istega ministrstva Manilov in kot tajnik uradnik zunanjega ministrstva Löwenson. Bolgarska delegacija se je nastanila v hotelu »National«. Prva in otvoritvena seja se bo vršila popoldne ob 4 v mestni dvorani.

Pirot, 23. sept. (AA.) Danes popoldne se je v občinski dvorani pričelo delo jugoslovanske-bolgarske komisije. Seja je trajala od 16 do 18. Po seji je bil izdan naslednji komuniké:

Danes ob 16 sta se sestali obe delegaciji k prvi seji ter se je po pozdravih predsednikov obeh delegacij prešlo takoj na določitev dnevnega reda jutrišnje seje. Sporazumno je bilo določeno, da bo prva točka dnevnega reda jutrišnje seje primerjanje in definitivna

redakcija pravilnikov za uvedbo boljšega reda na meji. Prihodnja seja je napovedana za jutri ob 9 dopoldne. Današnji seja je predsedoval šef jugoslovanske delegacije g. Vintrovič, jutrišnji seja pa bo predsedoval šef bolgarske delegacije g. Popov.

Razprava proti ob oženim iz min za gozdove in rudnike

Beograd, 23. septembra. AA. Davi ob 8 se je pričela v tretjem odseku državnega sveta razprava proti bivšim uradnikom ministrstva za šume in rudnike Milovanu Stamenkoviću, Luji Novaku, F. Iliću, J. Hosu, K. Karapi, D. Miloševiću, I. Šilerju in R. Rabiću, ki jih obtožuje ministrstvo za šume in rudnike po svojem pravnem referentu Rudolfu Matašiću. Senat sestaja iz predsednika Petra Petroviča in članov F. Pavnoviča, Z. Babiča, F. Vildoviča in Nesiča, delovodja je tajnik državnega sveta B. Protić. Tekom današnje dopoldanske razprave je bila predložena obtožnica in predlog, da se navedeni uradniki ministrstva za šume in rude izroče disciplinskemu sodišču. Razprava je bila nato odložena na jutrišnji dan.

Beograd, 23. septembra. AA. Generalni direktor Narodne banke dr. Dragoljub Novaković se je sinoči vrnil iz Pariza v Beograd.

osem dni se v Neaplju zbere 35.000 bersaglierjev, 20. septembra je spet praznik zavzetja Rima. To je večno premikanje ljudi, celih mas, ki živijo stalno v napetosti. Kdo bi se upal govoriti o Mussolinijevih načrtih? Sam je dejal, da ve zanje samo on. Kdo bi iz nove Mussolinijeve poteze postavljaj premise za bodočnost? Komaj nekaj mesecev od tega je izšel zakon o velikem fašističnem svetu, ki je ta revolucionarni organ razširil v nekakšno ustavodajno skupščino, in v soboto je Mussolini že napovedal, da bo skrčil število članov na polovico, ker bi svet sicer ne mogel tajno poslovati...

Zakon o ustrojstvu vojske in mornarice

Belgrad, 23. sept. (Tel. Slov.) »Službene Novine« objavljajo zakon o ustrojstvu vojske in mornarice, o katerem smo načelno že poročali. Kar se tiče plač, razlikuje zakon osnovno ter položajno plačo in stanarino ter doklade. Vojvode imajo letno plačo 108.000 Din ter nekatere doklade. Častniki v skupini armadni general, admiral, divizijski general, viceadmiral, brigadni general, kontreadmiral nimajo osnovnih plač. Osnovne plače se dele v deset stopenj, in sicer znaša plača: I. stopnja 3600 Din, II. 4560, III. 5520, IV. 6600, V. 7800, VI. 9000 Din, VII. 10.000, VIII. 11.400, IX. 12.600, X. 14.400 Din. Tudi osnovne plače pri zrakoplovstvu in mornarici ter narednikov-vodnikov se dele na deset stopenj po sledeči vrsti: I. 2700, II. 3300, III. 3900, IV. 4500, V. 5100, VI. 5700, VII. 6300, VIII. 6900, IX. 7620, X. 8580 Din.

Osnovne plače podčastnikov (podnarednikov in narednikov) se zopet dele na deset stopenj in znašajo: I. 2400, II. 2880, III. 3360, IV. 3800, V. 4320, VI. 4800, VII. 5280, VIII. 5760, IX. 6240, X. 6960 Din. Mornariški prostak II. razreda ima osnovno plačo 120 Din, korporal in mornar I. razreda 360 Din.

V čl. 263 so našteje osnovne plače slušateljev vojnih šol ter znašajo: za prostaka 240 Din, za podnarednika 360 Din, za narednika 480 Din.

Čl. 267 določa položajne plače častnikov, ki se istotako dele v deset skupin: armadni general in admiral 48.000, divizijski general in viceadmiral 42.000, brigadni general in kontreadmiral 36.000 Din, polkovnik in kapetan vojne ladje 21.000, podpolkovnik in kapetan fregate 12.000, major in kapetan korvete 9.600, kapetan I. razreda in poročnik vojne ladje I. razreda 7200, kapetan II. razreda in poročnik vojne ladje II. razreda 5400, poročnik in poročnik fregate 4200, podporočnik 3000 Din.

Čl. 262 našteva položajne plače vodij pri zrakoplovstvu in mornarici ter v podčastniških šolah.

Čl. 270 določa plače vojaških godbenikov. Višji godbenik ima po 15 letih službe v I. razredu 2160, v II. 1920, v III. pa 1680 Din. Do 15. leta ima v I. razr. 1920, v II. 1680 in v III. 1440 Din plače. Nižji godbeniki imajo 960 Din.

Čl. 272 določa višino stanarine. Za prve tri skupine častnikov znaša stanarina letno 3600 Din, za ostale častnike in vojaške uradnike pa v prvih 6 letih službe 1800, v sledečih 9 letih službe 2200 Din, za nadaljnje službovanje 2700 Din. Nadaljnji člen določa stanarine za vse ostale vojaške uslužbenice in za rezervne častnike v slučaju vojne.

Rezervni častniki imajo za časa orožnih vaj osnovno in položajno plačo ter stanarino, kakor aktivni častniki. Ako so državni ali samoupravni uradniki in uslužbenici, ali če sploh dobivajo od države kako denarno podporo in imajo manjšo letno plačo, kakor aktivni častniki istega čina, oziroma aktivni vojaški uradniki istega razreda, dobe samo razliko med svojo plačo ter redno stanarino, odgovarjajočo razredu, ki ga imajo v vojski oziroma mornarici.

V čl. 282 in 283 našteva zakon doklade na čin in službeno mesto, ki jih dobivajo samo aktivni častniki, počenši z majorskim činom. Tako znaša ta plača za armadnega generala in admirala 42.000 Din, z divizijskega generala in viceadmirala po 5 letih službe 37.000, do 5 let službe 32.200, za brigadnega generala in kontreadmirala po 5 letih službe 25.440 Din, do 5 let službe 20.640 Din, za polkovnika in kapetana vojne ladje po 5 letih službe 18.240 Din, za prvih 5 let 17.040 Din, za podpolkovnika in kapetana fregate po 5 letih službe 10.840 Din, za prvih 5 let 9600 Din, za majorja in kapetana korvete 6000 Din.

Dalje določa zakon doklade za obleko, slugo, drva, konja in družino. Doklade za družino vseh častnikov, vojaških uradnikov, uradnikov civilnega reda, ki službujejo v vojski, podčastnikov, državnih mojstrov in obrtnikov, kvalificiranih in nekvalificiranih delavcev ter slug se določajo po odredbah zakona o uradnikih in ostalih državnih uslužbenih civilnega reda.

Angleži se zanimajo za naše rude

Belgrad, 23. sept. (Tel. Slov.) V Beogradu se mudi deputacija angleških industrijcev, ki se zanimajo za rudnike v Sandžaku. Danes so iskali informacij v glavnem rudarskem ravnateljstvu.

Dunajska vremenska napoved. Vreme se bo počasi zboljšalo, zaenkrat bo še nestanovitno. V južnih Alpah se bo vreme temeljito zboljšalo.

Kardinal Dubois umrl

Pariz, 23. sept. (Tel. »Slov.«) Pariški nadškof, kardinal Dubois je umrl danes s večer. Operacija, ki se je posrečila pri Clemenceau-u in pozneje pri Poincareju, je bila za cerkvenega kneza usodna.

Dosegel je visoko starost 73 let; rojen je bil 1. sept. 1856 v St. Calis in je ravno lani (20. sept.) slavil 50 letnico mašništva v svojem rojstnem kraju (departement Sarthe). Nato je hitro napredoval: 1901 je postal verdunski škof, 1909 nadškof v Bourges, 1916 v Rouenu. Tega leta je bil imenovan tudi za kardinala. Toda svoje velike lastnosti je pokazal šele kot pariški nadškof, kar je postal 1. 1920. in s tem primas Francije. Bil je vseskozi pomirljiv in se stalno deloval za pomirjenje med Cerkvijo in državo ter za obnovo političnih odnosov med Francijo in Vatikanom. Čeprav se je vedno držal daleč od političnih bojov, je vendar pred par leti ostro nastopil proti »Action française« in njenemu voditelju Charlesu Maurrasu.

Tudi v znanstvenem delovanju je bil velik: znane so njegove cerkvene in umetnostno-zgodovinske študije; bil je nadalje član Akademije sv. Tomaža.

Mussolini hoče kontrolirati kat. akcijo

Rim, 23. sept. (Tel. Slov.) S sklepom današnjega ministrskega sveta je bil razveljavljen čl. 218 policijskega zakona, ki je določal, da je pod združbami, ki so trajno podvržene kontroli policije, razumeti politične stranke, skupine in organizacije sploh. Associazione cattolica, ki jo vodi Vatikan, se je te določbe policijskega zakona ognila na ta način, da je zastopala stališče, da nima političnega značaja. Z odstranitvijo čl. 218 pa se je sedaj pojem združb razširil in italijanska policija more, če hoče, ne da bi kršila zakon, vršiti kontrolo, katero je doslej vršila po ovinkih, tudi nad katoliškimi združbami in radi katere se je papež pritoževal v svojem zadnjem velikem govoru, vršiti direktno in jih tudi razpuščati po prefektihi. Nadaljnji važni sklepi ministrskega sveta imajo namen, določiti postopek za revizijske obravnave proti izrednim sodiščem za varstvo države. Teoretično je bila sicer že določena možnost revizije, vendar se doslej ni mogla vršiti, ker pravilnik ni bil izdan. Zadnja odločitev o reviziji je pri vojnem ministru.

Kdaj zapusti papež prvič na oficijeln način Vatikan

Rim, 23. sept. (Tel. Slov.) Kakor doznava Vaš dopisnik, je sedaj z gotovostjo računati s tem, da bo papež še pred koncem tekočega leta prvič na oficijeln način zapustil ozemlje svoje države. Dne 21. decembra 1929 bo 50 let, odkar je papež bral prvo sveto mašo v cerkvi San Carlo al Corso v Rimu. Dotični altar je bil med tem z darovi iz vsega sveta obnovljen z mramornimi in kovinskimi intarzijami. Dne 21. decembra bo papež v zgodnjih jutranjih urah zapustil svoje suvereno ozemlje, da bo pri tem altarju daroval tiho sveto mašo. Ceste, po katerih se bo papež peljal v zaprtem avtomobilu, bodo zaprle italijanske vojaške čete. Pred cerkvijo San Carlo al Corso bodo pozdravile papeža najvišje italijanske oblasti in morda tudi Mussolini sam. Po tej maši, h kateri bodo imeli pristop samo povabljeni, bo šel papež v cerkev sv. Petra, kjer bo z balkona fasade podelil rimskemu ljudstvu svoj blagoslov.

Vatikan pri Hlinki ni interveniral

Praga, 23. sept. AA. Praška nunciatura demantira vesti, ki so jih objavili nekateri listi, češ da je nuncij v Pragi pozval vodjo slovaške narodne stranke Hlinko, naj bi se sestala zaradi političnih pogajanj.

Svetovaclavski teden

Praga, 23. sept. (Tel. Slov.) Svetovaclavski teden se je začel včeraj s sejo narodnega odbora za proslavo tisočletnice. Včeraj si je mnogo tisočev ogledalo češke kronske insignije, ki so razstavljene v cerkvi sv. Vida. Samo število šolskih otrok, ki so bili pripeljeni v cerkev, se ceni na 15.000.

Kitajski roparji umorili škola in dva misijonarja

London, 23. sept. (Tel. Slov.) Kakor se poroča iz Hankova, so pretekli teden roparji v neki mali vasi v provinci Hupeh umorili belgijskega škola Truda Jansa in dva francoska meniha. Vdrli so na škofov vrt, kjer so škola umorili s sulicami Nato so oplenili hišo in umorili imenovana meniha, ko sta ravno brala sveto mašo.

Šahovski turnir v Rogaški Slatini

Rogaška Slatina, 23. sept. (Tel. »Slov.«) Rezultati 5. kola so bili: Maroczy je premagal dr. Geigerja v 37 potezah, Brinckmann Takacs v 29 potezah, Canal Jovanoviča v 31 potezah, Flohr Königa v 35 potezah, Rubinstein Przepiorko v 49 potezah, Pirc Singerja v 58 potezah, Grünfeld Hönlingerja v 50 potezah. Partija Sämisch-Rožič je bila prekinjena po 69 potezah.

Stanje po 5. kolu: Rubinstein 4½, Flohr 3½, Maroczy, Canal, Grünfeld 3, Takacs, Pirc 2½, König, Sämisch 2, Brinckmann, Geiger, Hönlinger, Przepiorka 1½, Jovanovič, Singer ½, Rožič 0.

Anglija išče zrakoplovno bazo v Jugoslaviji

Za skrajšanje poti v Egipt in Indijo

Belgrad, 23. sept. (Tel. »Slov.«) Angleška vlada ozir. angleški kapital polaga veliko važnost na to, da bi angleški aeroplani čim hitreje prispeli v Indijo. Indija ozir. Vzhod sploh ter njegove zveze z Londonom so postale izrazite važnosti ravno v zadnjem času, ko so se pojavili znani dogodki v Palestini in Indiji. Angleška vlada stremi za tem, da bi se pot London-Indija opravila v treh dneh ter je do sedaj vzdrževala zrakoplovni promet preko Basila, Italije itd. Zrakoplovni promet je bil na tej progi kombiniran z ekspresnimi vlaki. Da bi pot v Indijo skrajšala, je angleška vlada ponudila naši vladi, da bi se vršil zrakoplovni promet v Indijo in v Kairo preko našega ozemlja. V ta namen bi angl. vlada rabila letališče v Zagrebu, Belgradu in Skoplju. Iz Zagreba bi se eventualno prevažala pošta z brzimi vlaki ozir. orient-ekspresom. Iz Belgrada ozir. Carigrada pa bi se nadaljevala zrakoplovna pot v Kairo. Angleži trde, da bi na ta način pot London-Indija z lahkoto skrajšali na tri dni. Ker so letališča v omenjenih naših treh mestih na razpolago, je skoraj gotovo, da bo naša vlada sprejela angleško ponudbo. Pri tej priliki je poudariti, da se je pri gradnji proge Belgrad-Niš protivnikom te proge odgovorilo, da se bo proga na vsak način rentirala, če bomo le prevažali angleško pošto.

Režiser državljanske vojne v Avstriji razkrinkan

Dunaj, 23. sept. (Tel. Slov.) Pravi povzročitelj ogrožanja notranjega miru v Avstriji in režiser državljanske vojne je razkrinkan, namreč major Pabst, znan iz Kappovega puča, ki je ubežal na Tirolsko in z denarjem ekstremnih nacionalnih šovinistov nadaljeval v Avstriji svoje rovarjenje, ki je organiziral Heimwehre, in katerega sedaj neki voditelj Landbunda v »Neue

Freie Presse« imenuje z imenom kot hudega duha v teh, za Avstrijo tako resnih dnevih. Samo s tem, da zvezni kancler Streeruwitz ne prikriva, da ne bo več sodeloval pri frivolni igri in da bo demisijonal, so se skoro že v zadnji uri zbrali okoli njega pametni voditelji meščanskih strank, da odbijejo ta podzemeljski napad.

Pred razpustom čehoslov. parlamenta

Nove volitve bo vodila sedanja koalicija

Praga, 23. septembra. AA. Listi poročajo, da bodo v primeru razpusta parlamenta zakoni, ki ne pripuščajo odlaganja, uveljavljeni od strani komiteja, ki obstoja na osnovi čl. 54 češkoslovaške ustave. Splošno prevladuje naziranje, da bo nove volitve vodila sedanja koalicijska vlada, dočim bo proračun za prihodnje leto branila pred novim parlamentom že nova vlada.

Praga, 23. sept. (Tel. »Slov.«) Ministrski predsednik Udržal se je davi zopet vrnil iz

Topolčanov in je dobil od predsednika Masaryka vsa pooblastila, da lahko eventualno razpusti parlament in razpiše nove volitve. Med tem časom je bilo oficijelno končano zasedanje pomladanske parlamentarne seje. Na jutrišnji dan so vse stranke sklicale posvetovanja. Popoldne se sestane odbor osmerice koalicijskih strank ter se bodo bavili z vprašanjem, ali je nadaljnje sodelovanje mogoče ali ne.

Zasedanje Društva narodov

Nesoglasja v tretji komisiji — Henderson zadovoljen z rezultati X. zasedanja

Zeneva, 23. sept. (Tel. »Slov.«) V tretji komisiji je prišlo danes radi nastopa francoskega delegata Massiglija do zelo ostre razprave, ki je postala radi splošnega razburjenja tako napeta, da se je morala celo seja prekiniti. Bivši belgijski ministrski predsednik Foullet je v svojem poročilu o nadaljnjem postopku glede lord Cecilovega predloga o novem posvetovanju o vojnem materialu in rezervah ugotovil, da je Cecilov predlog podpisala velika večina delegatov. Massigli je nato zahteval, da se v poročilu dostavi nova popolnitev, s katero naj se ugotovi, da je obnova del pripravljalne komisije nemogoča. Temu se niso uprli samo oni delegati, ki so nastopili za Cecilovo resolucijo, temveč tudi poročevalec Foullet. Seja se je morala prekiniti, pa se je kmalu zopet otvorila. Med tem pa se je v posebnem redakcijskem odboru posrečilo doseči sporazum, po katerem se je Foulletovo poročilo skrajšalo. Nato je bilo poročilo odobreno in bo sedaj prišlo pred plenum Društva narodov.

London, 23. sept. (AA.) Angleški minister zun. del Henderson, ki se je sinoči vrnil iz Zeneve v London, je izjavil novinarjem, da je čvrsto prepričan o tem, da bo postalo 10. za-

sedanje Društva narodov v Zenevi temeljni kamen mednarodnih zvez med narodi. Tekom razprave o arbitražnem in razorožitvenem vprašanju je angleška delegacija zastopala svoje stališče z veliko prepričevalnostjo. Mi smo na zasedanju opozorili na gotova stvarna dejstva in na ta način dosegli priznanje ostalih delegacij, da želimo v vseh glavnih vprašanjih popoln sporazum.

Zenevi, 23. sept. (AA.) Na dopoldanski seji Društva narodov je bilo sprejeto poročilo Motte o osnovanju odbora, ki bo prihodnje leto uvedel ukrepe, potrebne za olajšanje dela Društva narodov. Prihodnja skupščina Društva narodov se bo sestala 10. septembra. Poročevalec Boletto je sporočil, da je pododbor sprejel predlog o osnovanju komisije 9 članov, ki naj izvede ukrepe za reformo in izpolnitve tajništva Društva narodov v zvezi z delom mednarodnega sodišča v Haagu. Istotako je bilo sprejeto poročilo lady Hamilton o delu komisije za ruske, armenske, sirske in turške begunce, kakor tudi poročilo Nemca Breitscheida o delu Društva narodov na ekonomskem polju. Računajo, da bo skupščina Društva narodov končala svoje delo v sredo ali četrtek.

Nova litvanska vlada

Kovno, 23. sept. (Tel. »Slov.«) Vladna kriza v Litvi je bila nocoj rešena na ta način, da je bil imenovan nov kabinet Tubelisov. Voldemaras ni vstopil v novi kabinet. Vsi novi ministri pripadajo vladni stranki.

Mornariški sporazum med Francijo in Italijo

Pariz, 23. sept. (Tel. »Slov.«) Kakor poroča »Intransigeant«, je v zadnjih dneh med Mussolinijem in Briandom potom ženevskih delegacij prišlo do sporazuma, glasom katerega je Francija opustila svoj odpor proti mornariški pariteti med Francijo in Italijo, katero je zahteval Mussolini. Italija pa se je za to obvezala, da bo na prihodnji veliki mornariški konferenci petih držav v vseh točkah podpirala francosko stališče proti angleško-ameriški fronti.

Arabce straši

London, 23. sept. (Tel. »Slov.«) Kakor poroča »Daily Express« iz Jeruzalema, so Arabci, živeči v okolici Hebrona, zelo prestrašeni radi govorice, da se iz jame pri Mahpelahu, kjer so pokopani očaki Abraham, Izak in Jakob, čujejo po nemirih v Palestini grozeči glasovi, ki vsakogar, ki pride mimo, obtožujejo z besedami: »Kaj ste storili z mojimi otroki!« Po »Palestine Bulletin« se čujejo te besede samo ponoči. Glasovi se začnejo z mrmanjem, ki s temo narašča. Govori se, da so arabske ženske slišale iz jame glas: »Zakaj ste prelivali kri nedolžnih!« (Odveč je pripomniti, da je senzacija lausirana iz judovskih političnih krogov.)

Dr. Bauer v Trnavi

Slovesen sprejem hrvatske delegacije.

Trnava, 21. sept.

Sprejem hrvatske delegacije, ki je prišla k odkritju spominske plošče zagrebskega kardinala Juraja Haulika, se je izvršil na najsovesnejši način. Kakor znano vodi delegacijo sam nadškof dr. Anton Bauer, v zastopstvu je tudi mostarski škof Alojzij Mišić.

Delegacijo je prišel pozdraviti jugoslovanski poslanik v Pragi, minister dr. Andjelinić, dalje bivši minister Gažik, poslanci Machaček, Rehak, Livak, deželni predsednik Drobny, jugoslovanski konzul dr. Mičetić, oblastna zastopstva, Orli s prapori, dijaštvo itd. Delegacijo je pozdravil starosta dr. Okanik, kateremu se je zahvalil zastopnik zagrebskega mesta dr. St. Markulin. Zvečer bo slavnostna akademija, na kateri bo hrvatske goste pozdravil voditelj Slovaške ljudske stranke Andrej Hlinka.

Juraj Haulik, kateremu so v nedeljo, dne 22. t. m., na njegovem rojstnem domu v Trnavi na Slovaškem odkrili spominsko ploščo, šteje med največje hrvatske škofo. Kakor Strossmayer je tudi on snoval hrvatsko narodno šolstvo, zidal prosvetne domove in ni po svoji mecenski darežljivosti nič zaostajal za djakovskim vladikom. Podpiral je narod v njegovih gospodarskih težavah, podpiral književnost, v političnem življenju pa je bil vedno velik zagovornik in branitelj hrvatskih narodnih pravic.

Vsekakor je zanimivo, da je bila Trnava že pred Haulikom v interesantnih zvezah s hrvatstvom. V Trnavi sta preživela brata Nikolaj in Peter Zrinski od l. 1634. do 1636. v kolegiju škofa Pazmana. — V Trnavi je bil na omenjenem kolegiju malo pred odhodom obeh bratov za rektorja hrvatski mučenik bl. Marko Križevčanin, ki je s svojim delom in mučeništvom rešil katoličanstvo na Slovaškem. Bil je v Trnavi tudi pokopan.

Ogromen požar v Solunu

Atene, 23. sept. (Tel. Slov.) Preteklo noč je katastrofalen požar uničil skoro cel okraj. Ogenj je uničil okoli 60 trgovskih skladišč. Škoda se ceni na več kot 4 milijone mark.

Senzacionalen umor

Bukarešt, 23. sept. (Tel. »Slov.«) V Banatu je bil med Velikim Bečkerekom in vasio Lohazico umorjen romunski rezervni kapetan Serdici, intimen prijatelj bivšega romunskega prestolonaslednika Karla, ki je bil tudi poročna priča pri prvi Karlovi poroki z Ziso Lambrinovo. Podrobnosti o umoru še niso znane.

Statistika bolnic v državi

Belgrad, 23. sept. (Tel. »Slov.«) Ministrstvo socialne politike, oddelek narodn. zdravja, je sestavilo prvo popolno statistiko vseh bolnic v državi, katerih je 199. Med njimi v Sloveniji 26. Od vseh bolnic je 55 državnih, 89 samoupravnih (oblastnih, okrožnih, občinskih) ter 45 privatnih (OUZD, invalidska društva itd.). Od vseh državnih bolnic jih odpade na Srbijo 41, na Hrvatsko in Slavonijo 6, na Bosno in Hercegovino 5, na Slovenijo, Dalmacijo in Crno goro pa po 1. Število bolnic z ozirom na število prebivalstva je zadostno v Sloveniji, občutno premajhno pa v Srbiji, Bosni in Hercegovini. Točnega pregleda prebivalstva seveda ni mogoče podati, dokler ne vemo, kakšno število postelj je v posameznih bolnicah na razpolago. Šele, ko bo to ugotovljeno, bo mogoče primerjati, kako so posamezni kraji naše države preskrbljeni z bolnicami. V oči pada predvsem dejstvo, da se skoro vse državne bolnice nahajajo večinoma v Srbiji in da so samoupravne zlasti razvite v Vojvodini, Hrvatski in Sloveniji. V Sloveniji je, kakor kaže statistika, največ privatnih bolnic. V najkrajšem času bo izšel celotni pregled vsega zdravstvenega materiala, zdravnikov, bolnic itd. Leta 1925. je sicer izšla statistika o bolnicah v Joksimočevi knjigi, toda podatki ne odgovarjajo današnjemu stanju ter so nepopolni. Šele sedaj bo izšla statistika bolnic, zdravnikov, bolniških postelj itd. ter se bo končno lahko ugotovilo, koliko potrošijo posamezne bolnice.

Belgrad, 23. sept. (Tel. Slov.) 30. t. m. se v smislu uredbe o organizaciji notranjega ministrstva ukinejo oddelki za Slovenijo, Dalmacijo, Hrvatsko in Slavonijo, inšpektorski oddelki in komisija za notranjo ureditev države. Istega dne se bo osnovalo enotno osrednje vložišče.

Krajevni šolski odbor v Mavčičah naznanja žalostno vest, da je nenadoma preminul njegov zvesti odbornik, prečastiti gospod župnik

Valentin Marčič

Pogreb velezaslužnega gospoda se bo vršil dne 25. septembra 1929 ob 9 zjutraj v Mavčičah.

ODBOR.

Kaj je novega

Koledar

Torek, 24. septembra: Marija, rešiteljica jetnikov.

Okrevališče „Jelovca“ v Kamni gorici

Bolniška blagajna ljubljanskih mestnih nameščenec si je že ob svoji ustanovitvi pred 10 leti nadela nalogo zgraditi tudi dom za počitka in okrevanja potrebne člane in članice. To se je Bolniški blagajni posrečilo meseca julija tekočega leta, ko je bilo na prodaj precej obsežno in tej svrhi ustrezljivo bivše Tomanovo posestvo v Kamni gorici na Gorenjskem. Posestvo obstoja iz večje enonadstropne stanovanjske hiše z mansardo, gospodarskega poslopja, velikega dvorišča in lepega umetno zasajenega parka. V obeh poslopih se nahaja okrog 30 udobnih zračnih prostorov, kateri so bili v zadnjem času popolnoma prenovljeni z najpotrebnejšim pohištvo.

Otvoritev tega okrevališča, odnosno počitniškega doma se je vršila minulo nedeljo na zelo slovesen način. K otvoritvi je dospel precejšnje število ljubljanskih mestnih uslužbencev v spremstvu župana dr. Puca ter obč. svetnikov gg. prof. Jarca, dr. Bohinjca, Oreha, Golmajerja in Urbančiča. Poleg teh so prisostvovali slavnostni otvoritvi bivši prvi načelnik g. dr. Vrančič ter zastopnik mariborskih mestnih uslužbencev g. Brandtner, kakor tudi odlični lokalni faktorji Kamne gorice in Kroke.

Ljubljanski mestni nameščenci ter mnogoštevilni gostje so prispeli v zgodovinsko Kamnoro gorico deloma s prvim jutranjim vlakom in z avtomobili. Ob vstopu v vas so Kamnoro gorici postavili slavalok.

Pri tem slavaloku je posetnike pričakovalo Prostovoljno gasilno društvo, kakor tudi nekaj domaćinov. Goste je v zneženih besedah pozdravil načelnik g. Bohinc, kateremu je izrekel zahvalo mag. poddirektor v p. g. Lauter. Nato se je formalni spredel s kamnoroškimi gasilci na čelu skozi vas proti novoprireditvenemu počitniškemu domu, ki leži koncem vasi ob vzhodni Jelovci in potoka Lipnica. Z vseh ploskev so visele zastave v pozdrav dolnim gostom. Kamna gorica se je ta dan odela res v izredno lepo praznično lice, kar je napravilo na vse že ob prihodu ugoden utis. Pred domom samim so domačini postavili še drug okusen slavalok. Tudi poslopje okrevališča in prostorno dvorišče, na katerem se je vršila slavnostna otvoritev, je bilo prav lepo okrašeno.

Takoj po 10 dopoldne je mag. svetnik dr. Fux z dvorišnega balkona pozdravil goste in domačine ter jim predložil to redko slavlje, ki je v zvezi z 10 letnico obstoja Bolniške blagajne. Poudarjal je, da znači ta slavnost 10 let tihga, podrobnega, neopaženega socialnega dela in pa slavnost vzajemnosti in tovarštva, ki je danes tako redko. Koncem svojega pozdravnega govora je otvoril okrevališče in prosil župana g. dr. Puca, da prevzame ljubljanska mestna občina protektorat nad tem novim in prvim domom.

Ljubljanski župan dr. Puc je v svojem govoru omenjal, da prevzame mestna občina z veseljem ponudeni protektorat in da bo ta dom z vsemi svojimi močmi tudi podpirala.

Kamnoroški župnik g. Zorko je nato dom blagoslovil, nakar je ljubljanski kvartet izredno krasno zapel »Mirkovo jutro«.

S tem je bil uradni del slavnosti zaključen. Domačini in posetniki so si nato ogledali prostore.

Popoldne se je vršila domača zabava, ki bo pripomogla še do tesnejšega prijateljstva in vezi med kamnoroškimi in ljubljanskimi mestnimi nameščenstvom.

Resnica o boju z nožem v Višnji gori

Višnja gora, 23. sept.

Ni res, da bi bil jaz napadel g. Alojzija Ovna, res pa je, da je on na moje opozorilo, zakaj ponoči ne zvoni, če kolesari, odgovoril sledeče: »Čakaj, hudič, ti bom že pokazal.« Pripominjam, da sem imel v spremstvu svojo ženo z otrokom, štiriletno rejenko, Marico Zupan ter s sinom Stanislavom. Da sem ga opozoril na njegove dolžnosti, sem bil pač primoran, ker ni dosti manjkalo, pa bi bil na ovinku podri s kolesom ženo, odnosno otroka. Na moje opozorilo in na njegov odgovor je pa štiri metre od mene skočil s kolesa in pograbil meter dolgo poleno s skladnice in nameril po moji glavi. Bil sem toliko prisoten duha, da sem udarec prestregel z rokama, ga prijel za rameni, on pa mene za prsi in oba sva se prevrtila pod cesto, odnosno pespot. Držal sem ga in ga opozoril, da naj lepo vzame kolo in gre mirno domov. Opozoril ga je tudi pasant (ime mi je znano). Toda on se za opozorilo ni zmenil, dasi sem ga izpustil in stopil za svojo družino in hotel oditi. On je pa zopet pograbil za poleno. Med tem so pa prišli še njegovi prijatelji. Oven me je hotel udariti s polenom jaz sem pa skočil predenj in tako zabranil usodni udarec. Od zadaj me je pa v tem trenutku nekdo izmed Ovnovih prijateljev udaril s polenom po ramenih, da sem pal. Komaj sem se dvignil, sem se zgrudil drugič. Sele tedaj sem segel v žep po nož, da sem se tako v silobranu iznebil ne-ljubih napadalcev in eventuelne katastrofe za družino in zame. Z nožem sem hotel samo prostega izhoda do doma. Koga sem zadel, ne vem natančno, bila je tema, bil sem pa seveda tudi razburjen. Za tem sem se vračal proti domu, v bližini Višnje gore so pa zopet pridirjali za nami kakšni štirje fantje, oboroženi s poleni. Do boja ni več prišlo, ker smo se lojalno umaknili. Ker bi prvotni članek o tej zadevi utegnil škoditi moji obrti in ker je tudi oblast, ki ima itak vso stvar v rokah natančno ugotovila dejanski stan, prosim, da se to priobči.

Z odličnim spoštovanjem

Ivan Perc, dimnik, mojster,
Višnja gora.

Odkrite znamenitosti Poljanske doline ob Kolpi

ZASLUGA DVEH ČESKIH TURISTOV.

Stari trg

Ob koncu avgusta sta prišla v Stari trg ob Kolpi dva člana češkoslovaškega turistiškega kluba E. A. Soukup in O. Polašek in se tu ušotorila in si ogledovala okolico. Skupno z dijaki in domačim gozdarjem sta napravila izlet po gori Grajščici. Tu so izletniki obiskali le nekaj metrov od dobre vozne ceste oddaljeno lahkodostopno jamo z lepimi kapniki, poznano pod domačim imenom

»Jama v Grajščici«

v kateri so se prekopali skozi ožje prostore in odkrili dva nova velika prostora, s prav krasnimi kapniki. Po obisku jame so šli po zapuščeni kraji »Pargac« na vrh gore »Kozice« 928 m nad morjem. odkoder se jim je odprl prekrasen razgled na dolino Kolpe in na velik del južne Slovenije ter severne Hrvatske. Z dobrih daljnogledom, s katerim so bili opremljeni, so videli na zahodu Kočevje na vzhodu pa Zagreb. Na vrhu gore »Kozice« so strme skale in stene, pravi užitek za planince. Prav težko bi bilo še tako dobremu slikarju posneti verno sliko te krasote.

Jama v gori Grajščici je zainteresirala oba ČSL turista za kapniške jame, katerih se nahaja več v tukajšnji okolici. Eden od njiju g. Polašek se je spustil v jamo

»Nad trškimi stajami«

ki je 32 m navpično globoka. Vanjo se je spustil po vrveh za povezane senenih voz. Prišedši na dno, je našel velik prostor, katerega ni mogel s svojo žepno električno svetilko osvetliti do kraja. V tej jami je našel tri rove, enega približno na vzhod, drugega na sever in tretjega na zahod. Po prvem je šel vodoravno in se prekopal circa 800 m daleč. V tem rovu je našel mnogo lepih kapnikov. Zanimivo je, da se nahajajo tu kapniki samo od sten in stopa navzdol, ne pa tudi od tal navzgor, torej samo stalaktiti, stalagmitov pa ni. Radi tesnih prehodov ni mogel več napredovati v tej smeri, zaradi tega se je vrnil k vходу jame in od tu se napotil v drugi rov vodoravno proti severu.

V tem rovu je bolje napredoval radi večjih dimenzij in prehodil v to smer do 3 km. Prekopal se je skozi tri tesna okna v tri velike jamske prostore polne kapniških krasot. V enem teh prostorov je našel

človeške kosti in lobanje,

na kateri se je že začel delati kapnik. Ni izključeno, da bi to mogla biti lobanja pračloveka. Potem, ko si je ogledal te kosti in jih pustil v prostoru, katerega jako težko najde človeško oko, je nadaljeval svojo pot v tej smeri in prišel končno do rova, ki vodi navpično navzgor gotovo čez 100 m visoko.

V tem prostoru se nahaja bistra voda, po kateri je nekaj časa bledil, dokler ni prišel do globočine, katere ni mogel prekorati, zato se je vrnil zopet k vrodu v jamo. O tej vodi se ne more trditi, da ne bi bila prehodna t. j. da se včasih prikaže in zopet izgine, svet v tej bližini o tem priča. Od vhoda v jamo je hotel preiskati še tretji rov. In v resnici je našel tu še štiri jamske prostore, katerih zadnji se spušta navpično v globočino; ker ni imel vrvi, ga ni mogel preiskati. Vprašanje časa je, da se ta jama natančneje preišče in se v nji odkrijejo še druge zanimivosti.

Ta jama ima tudi svoje lastne prebivalce: večina divje mačke, kune in lisice, ki so se obiskovalcu g. Polašku za hip prikazale in se zopet poskrile. To je bilo prvič, kar je živ človek prišel v ta podzemni prostor in odkril to prirodno zanimivost. Prvi obisk g. Polaška v tej jami je trajal 18 ur, skupna dolgotrajsnost vseh treh rogov, ki jih je odkril, znaša približno 4 km. Po ustnem izročilu najstarejših ljudi je bila ta jama nekoliko poznana roparjem, ki so vanjo metali svoje žrtve.

Po tem uspehu razveseljena, sta se čez nekaj dni oddolila naša dva ČSL turista, da preiščejo najglobljejši prepad našega kraja, poznane pod domačim imenom

»Veliki Zjud«

o katerem so ljudje do sedaj sodili, da nima dna. Poskušali so že člani ljubljanskega jamskega društva priti vanj, pa po 60 m spuščanja navpično v globočino jim je zmanjkalo vrvine lestve, zato jim preiskovanje ni uspelo.

Naša dva ČSL turista sta zbrala po Starem trgu in vasi Predgrad kmetse vrvi za povezanje sena, jih povezala v eno celoto v dve do tri gube ter s pomočjo še enega predgradskih fantov spustila turista g. Polaška v prepad. Ta se je spuščal po vrvi počasi 120 m navpično v globočino, pa mu je še zmanjkalo vrvi. Ko je s svojo žepno električno svetilko razsvetlil prostor, do katerega je prišel, je opazil pod seboj v globočini circa 4 m globoko led, skočil je dol, se na ledu ujel in si vanj izsekal s svojo sekirico stopnico, da ne bi zdrknil navzdol v globočino; potem si je z njo vsekal v led še več stopnic ter se spustil še circa 40 m navzdol. Pri tem poslu je čutil hladno strujo zraka, ki ledeni ves jamski prostor. Ko je prispel na konec ledu, je opazil, da ta led ni nič drugega kakor zledeneli sneg in voda na velikanskem kupu drv. Tu so nekada nad prepado sekali ogromne les. Ker je bil kraj za voz nedostopen, so debela navezala na verige in jih z živino vlekli na prikladnejši kraj. Na sumljivih točkah so postavili po dva moža, ki sta pazila na to nevarno vožnjo. Če se je pokazala nevarnost, da ogromno deblo potegne za seboj tudi živino, sta dva moža s pripravljenim orodjem odbila verige in tako je deblo samo zdrknilo v prepad. Na ta način je mogel nastati omenjeni kup drv. Od tega kupa je šel g. Polašek v severno zahodni smeri in prišel v votlino, dolgo c. 70 m, kateri pa ni mogel višine osvetliti s svojo žepno svetilko. V tej votlini je brez števila krasnih kapnikov, mnogi izmed njih segajo od vrha do tal. Ti kapniki so čisti, belkasti, deloma rdečkasto-mesnate barve; imajo lepe zvoke, vsak kapnik ima svoj ton, da bi se dalo na nje prijetno igrati. V bližini je takih kapnikov več

skupaj, da aličijo piščalim na orglah. Tu je našel razen orgel še druge posnetke narave, kakor lestence, otroške punčke, spomenike na pokopališčih in drugo. Sploh pa se ne da popisati, kakšne krasote skriva v sebi prepad »Veliki Zjud«, le tisti, ki notri pride, more občudovati to divno krasoto.

»Veliki Zjud« ima skupno c. 2 km dolgotrajsnih vseh rogov, horizontalno pod zemljo, kar jih je prehodil g. Polašek v 7 urah, pa še ni vseh prehodil zaradi pomanjkanja razsvetljave. Pred nekaj leti postalo žrtve tega prepada mlado dekle z vozom drv in parom volov. Ko se je namreč peljala na vozu drv po gorski poti mimo prepada, je volom spodletelo in vse je zdrknilo v prepad in za vedno izginilo. Čez nekaj časa po tem dogodku so našli pri izviru potoka Dol, pritoka Kolpe, dele ženske obleke, las in volovski jarem. Po tem se upravičeno sklepa, da mora biti neka zveza med potokom Dolom in prepodom »Veliki Zjud«, ki je geografsko 400 m višje nad imenovanim potokom in je od njega oddaljen približno 5 km zračne črte.

Zelimo, da bi bil obisk obeh čeških turistov povod še drugim številnim obiskom, in njihova odkritja še številnejšim novim odkritjem! Ob enem opozarjamo kroge, ki se za to interesirajo, na navedena dejstva.

Sadna razstava v Boštanju ob Savi

Boštanj ob Savi, 22. septembra.

Od 22.—24. septembra se vrši v Boštanju sadna razstava. V Boštanju je taka razstava prvič. Otvoritvi razstave sta prisostvovala g. inž. Skubic kot zastopnik komisarja obl. samouprave in g. Levstik iz Celja kot zastopnik SVD. Razstavo je otvoril predsednik SVD, boštanski župan g. Dermelj, ki se je zahvalil vsem, ki so gmotno pripomogli k prireditvi sadne razstave, predvsem g. komisarju ljublj. obl. samouprave ter pozdravil zastopnika komisarja in zastopnika SVD. Za pozdrave sta se zahvalila imenovana zastopnika. Ob priliki otvoritve je igrala na trgu godba gasilskega društva.

Razstava je prav lepo urejena. Razstavilo je 66 sadjarjev prav krasno sadje. Voščenska in kanadka prevladujeta tako po količini kot kvaliteti nad vsem drugim sadjem. Posebnost te razstave je bil nazoren lokalni sadni izbor na posebni mizi. Gotovo bo dobro vplival na sadjarje. Par podjetnejših sadjarjev pa je razstavilo sadje že tudi v normalnih in kabinetnih zabojih. Boštanj goji jabolane in jabolka so zato tudi v prvi vrsti dala značaj razstavi.

Na razstavi je predaval tudi po prvi maši inž. Skubic o naukih, ki jih odnesemo lahko s te razstave, zlasti še v pogledu sort in sadne trgovine. Po drugi maši pa je predaval g. Levstik o dobrih in slabih lastnostih lokalnega sadnega izbora (voščenska, kanadka, Boskoop, Baumanova renet, moščanek, bobovec) ter priporočal, da se za trgovino tega izbora — razen bobovca — čimbolj oprijeme.

Razstavilcem je bilo podeljenih tudi več nagrad v obliki knjig, orodja in najboljšim tudi diploma.

Vso nedeljo je bilo na razstavi živahno vrvenje in zanimanje za sadje, zlasti soke.

Nedelja — dan nesreč

Ljubljana, 23. sept.

Zadnja nedelja je bila resnično dan nesreč. V Ljubljani se jih je pripetilo mnogo, pa tudi v okolici. V nedeljo že ob 7 zjutraj je zavozil na Miklošičevi cesti v osebni avto neki motocikel. Poškodovano je bilo le motorno kolo, druge večje nezgode ni bilo, razen, da se je nabralo na kraju nesreče vse polno ljudi.

Ob 7 zvečer se je pripetila pred vojaško bolnico težka nesreča. Težek potniški avtobus je povozil pravilno po desni strani vozečega 62-letnega Matijo Urbanca, plesarskega mojstra v Mostah 51. Urbanc je dobil težke poškodbe na glavi, v križu in na levi nogi. Reševalni avto ga je prepeljal v bolnico, proti šoferju avtobusa pa je uvedena preiskava.

V nedeljo popoldne je bil v Štepanji vasi težko ranjen 54-letni plesarski pomočnik Jakob Kristofel, stanujoč v Štepanji vasi 72. Ljubosumna sosedga ga je zabodla z dolgim zidarskim žebcem v prsa. Reševalni avto ga je prepeljal v bolnišnico, bojevitost sosedo pa je prišla policija.

Otvoritve novega okrevališča mestnih uslužbencev v Kamni Gorici se je v nedeljo udeležil tudi policijski nadzornik v p. Jakob Kmet iz Ljubljane. Pri vožnji s kolesom nazaj v Ljubljano, mu je na popolnoma ravni cesti pred Radovljico prišlo slabo. Padel je s kolesa in obležal nezavesten s težkimi notranjim poškodbami. Neki avto ga je prepeljal v Radovljico, od tam pa je moral z vlakom v ljubljansko bolnico.

Ob pol osmih zvečer sta v nedeljo na Viču na Tržaški cesti trčila dva avtomobila. Dve ženski sta pri karambolu dobili manjše poškodbe, ki sta si jih takoj sprali pri bližnji hiši ter nato nadaljevali pot.

Tudi v ponedeljek zjutraj se je pripetilo nekaj pomembnejših nesreč. Ob 4 zj. se je na Celovski cesti v Zgornji Šiški razbil osebni avto, v katerem so sedeli trije, od izleta na Gorenjskem se vračajoči gospodje. Težje ranjen je bil samo eden, ki so ga prepeljali v Leonišče, pa tudi ta bo najbrže kmalu okreval. Avto pa menda ne bo nikoli več dober.

Smrtna kolesarska nesreča se je pripetila blizu Kamnika. Kmalu po polnoči sta trčila dve kolesarja, od katerih je eden, kmeti fant Alojzij Jagodič, doma iz Most, obležal s težkimi poškodbami in nezavesten. Neki kmeti voz ga je prepeljal v ljubljansko bolnico, kjer pa je kmalu za tem umrl.

Čebele usmrtila konja

Vavta vas, 22. septembra.

Posestnik P. iz Dol. Straže je vozil te dni dva za šolo v Prečni. Ker smo imeli krasne gorke dneve, so bili seveda konji potni. Ko je mož zapeljal dva na šolsko dvorišče, so se razdražene čebele šolskega upravitelja, ki ne morejo trpeti potnega smrada, zapraskale v konje in enega tako opikale, da ga je moral konjač pobiti. Tudi upravitelja samega so močno opikale.

500 različnih strojev — 114 pregledov

Proizvajanju svetovno znanih britvic Gillette služi 500 različnih strojev — nekateri med njimi delujejo 1/100 mm natančno. In 4 od 9 pri izdelovanju Gillette zaposlenih delavcev so določeni za nadziranje rezil. S takimi obratnimi sredstvi in metodami si je Gillette pridobila — svoj univerzalni sloves.

Gillette

Kaj je najtežje?

Odgovori

- Siromaku priti do pravice
- Starim razumeti mladino
- Molčati in govoriti v pravem času
- Nositi breme lastnih slabosti
- Izpreobrniti pijanca
- Priti do denarja Slavske banke
- Ustanovitev Združenih držav Evrope
- Prijateljstvo med Italijo in Jugoslavijo
- Da bi list zadovoljil vse svoje bralce

Požari

V Blatni Brezovici pri Vrhniki je v nedeljo zgodaj zjutraj izbruhnil požar. Gorela je »Matužinova« hiša. Domači blatniški gasilci so z novo motorno brizgalno omejili požar, čeprav hiše niso mogli več rešiti. Škoda je velika, zlasti ker je Matužin rešen kmet. Zgorela mu je tudi vsa krma.

Dva ognja sta bila ta teden v ribniški dolini. Prvič je vzplapalo nebo v rdečem siju v ponedeljek, dne 16. t. m., ko je gorelo v Zapotoku, kjer je pogorel skedenj, zažgan po neprevidnosti, drugi je pa vzbudil razburljiv klic »Ogenj! Gorit!« Ribničane iz sladkega sna, ko je pogorela lesena baraka na Brezju poleg poslopja g. Jerasa.

Dne 17. t. m. ponoči je izbruhnil požar pri posesniku Janez Gričar v Zalogu, občina Smarjeta. Uničil mu je pod, hlev, ves živež in krmo. Požarna bramba iz Smarjete in Skočjana je ogenj lokalizirala. Bil je le malo zavarovan.

Osebnosti

★ Komisar oblastne samouprave oblasti ljubljanske g. dr. Marko Natlačen je odpotoval sinoči po službenih opravilih v Belgrad. Zato odpade ta teden sprejemanje strank.

★ Poroka v Marenbergu. Tukaj sta se poročila v ponedeljek g. Franc Muri, posestnik na Jezerskem in gđ. Miroslava Stangl, oba iz vernih in narodnih družin na bivšem Koroskem. Iskreno častitamo!

★ Iz vojaške službe. Izpit so napravili za čin aktivnega pehotnega podporočnika naredniki Ivan Markovič, Alojz Kukman, Franjo Rupnik, Dušan Stefanovič, Matija Močivnik, Emanuel Borčič, Vitomir Popovič, Valentin Koropec in Josip Ileršič; za čin aktivnega topniškega podporočnika narednik Josip Škraber; za aktivnega zrakoplovnega podporočnika rezervni zrakoplovni podporočnik Rudolf Horvat in narednik Avgust Nežmah; za čin rez. admin. podporočnika topniško-tehnične stroke narednik-dijak Franc Podbrežnik; za čin rez. admin. podporočnika inženjersko-tehnične stroke kaplar-dijak Dušan Vitas; za čin rez. sanitetnega poročnika kaplar-dijak dr. Zlatko Vitkovič in redov-dijak dr. Henrik Solgar; za čin rez. veterinarskega poročnika kaplar-dijak Štefan Skvore in za čin akt. inženjerskega podporočnika narednik Alojz Šegan in Josip Gomzi.

★ V vojno akademijo so sprejeti. V nižje vojno akademijo so med drugimi sprejeti tudi tile kandidatje iz Slovenije: Peter Bartol, Vukoslav Butina, Zvonimir Butina, Zdravko Verbič, Valentin Vertič, Dinko Večerina, Zvonimir Gmajner, Ivan Dominko, Anton Draganja, Ferdinand Drogenik, Ernest Zlebnik, Ervin Znidarič, Josip Kikelj, Viktor Koželj, Ivan Koren, Danilo Kristan, Josip Lesjak, Josip Lipovec, Jožef Pevec, Vladimir Obad, Valerij Marušič, Alojzij Pelko, Josip Pende, Anton Petre, Ivan Potočnjak, Vuk Rupnik, Vladimir Simončič, Radivoj Vladimir Frankol, Andrej Hoian, Gabrijel Hočvar in Zorislav Sone.

Šolske vesti

★ Geometrijska srednja šola. Po razpisu ministrstva trgovine in industrije se 1. oktobra na tehniški srednji šoli v Ljubljani otvori geometrijski odsek, ako se za vpis prijavi dovoljno številno učencev. Sprejmejo se učenci, ki so dovršili šest razredov gimnazije ali realke ali dva letnika tehniške srednje šole. Šola traja dve leti in dobijo absolventi takoj državno službo geometrijske stroke. Siromašni učenci s pravo dobrim in odličnim šolskim uspehom lahko dobijo stipendijo mesečno 400 do 500 Din. Prijave (osebne ali tudi samo pismene) sprejema direktor tehniške srednje šole v Ljubljani najdalje do 29. septembra. S prijavo se mora predložiti zadnje šolsko izpričevalo.

★ Hospitantke na ženski obrtni šoli. Vpisovanje na oddelkih za šivanje perila, izdelo-

BAYER

Tu gre mož katerega muči kašelj. Zakaj pa tudi ne vzame **Kresival-a?**

Priznani in okusni Bayerjev proizvod.

vanje oblek in za vezenje se vrši od torka, dne 24. do sobote, dne 28. septembra v šolskih odmorih ob pol 11, in ob 16 v damski sobi ženske obrtnice šole na Tehniški srednji šoli v Ljubljani.

Druge vesti

★ † **Župnik Franc Sušnik**. V nedeljo, 22. septembra, popoldne je umrl na Selih pri Kamniku za srčno kapjo ondotni župnik Franc Sušnik. Rajni je bil rojen v Veliki Kostrewnici, župnija smartno pri Litiji, dne 1. oktobra 1889 in bil v mašnika posvečen dne 6. julija 1914. Služboval je kot kaplan štiri leta v Kočevju, eno leto v St. Rupertu in skoro deset let v Moravčah. Letos koncem aprila je bil umeščen kot župnik na župnijo Sela pri Kamniku. Naj v miru počiva! — Pogreb je danes popoldne na Selih pri Kamniku.

★ † **Župnik Valentin Marčič**. Včeraj popoldne je nenadoma umrl v Mavčičah pri Kranju ondotni župnik Valentin Marčič. Rajni je bil rojen na Bohinjski Bistrici dne 14. februarja 1868 in bil v mašnika posvečen dne 9. julija 1895. Eno leto je bil semeniški duhovnik, nato štiri leta kaplan v Polhovem gradu in tri leta in pol kaplan v Semiču. L. 1902. je prišel kot župnik na Slap pri Vipavi, kjer je bil blizu sedem let, to je do leta 1909, ko je bil umeščen za župnika v Železnikih. Tu je župnikoval deset let in pol. L. 1919. je dobil župnijo Mavčiče, kjer je bil torej nad deset let. — Pokojni je bil bolj tihega značaja, a v družbi vesel, družaben človek. Bil je tudi muzikalično nabožen in znan kot pesnik. Prekrasno besedilo božične pesmi »Le spi...« (skomponiral Stanko Premrl) je njegovo. — Naj počiva v miru! — Pogreb bo v Mavčičah v sredo 25. septembra popoldne ob 10.

★ **Prestolonaslednik Peter** — smučar! Njeno Veličanstvo kraljica Marija je odobrila, da dobi naš prestolonaslednik Peter smučar in smučarsko opremo za izvajanje smučarskega športa v zimski. Jugoslovanska zimskosportna zveza je pripravila potrebno opremo, katero je po svojem predstavljanju v nedeljo izročila na dvoru. Smučarska oprema je bila izdelana vsa od naših podjetij ter so dobavili: smučarski dres tvrdka Henrik Piller, Kodeljevo, čepico

★ **Pri boleznih na ledvicah, v mehurju in debelem črevesu** polajšuje »**Franz-Josef**« grenčica v najkrajšem času tudi večje težkoče pri odvajanju. Spričevala bolnišnice potrjujejo, da je »**Franz-Josef**« voda vsled svojega olajšujočega učinkovanja brez bolečin prav posebno primerna za neprestano porabo pri mladih in starih. »**Franz-Josef**« grenčica se dobliva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Modni damski pariški salon

Jovanke Potočnik, Ljubljana, Stari trg 19, izprašana v inozemstvu, izdeluje vse najelegantnejše damsko garderobo točno po vseh poljubnih modelih. — Reklamno konkurenčne cene.

T. K.:

Otroci

Toplo pomladno solnce je izvabilo pol mesta na izprehajališča in igrišča v mestnem parku in drugje.

Sprehajale so se po belih stezicah mlade matere in vozile lične vozičke pred sabo, na njihovem obličju pa je sijala tiha sreča in radost.

Tam pa vodijo varuške mlado deco na solnce in v naravo. Na otroških igriščih se ustavljajo, tam so veliki kupi peska, tam se malčki najraje igrajo in zidajo z malim orodjem, ki so ga dobili za velikonočne pirhe, vse mogoče stavbe in palače.

Tja je prišel tudi mali Vanček v spremstvu svoje mame in ata. Lično orodje je nosil v majhni košarici, in ko je zagledal nedaleč kup lepega belega peska, s kakršnim imajo doma posipane steeze po vrtu, je kar zletel tja in se že spravljaj k delu.

Bilo je že na onem igrišču mnogo otrok, ki so kopali, delali prekope in struge, zraven pa vpili in se hoteli uveljaviti in vsi ti so se s pozornostjo obračali do novega prišleca v lepem, belem kožuščku, s košarico v roki in kot srebrno svetlim orodjem v njej.

Tako čudno se jim je zdelo, da je on lepše oblečen ko sami in da ima tako svetlo lopatico, grabljice in motiko.

Njegova ata in mama sta pa oddalec gledala na vso pestro družico in se nekaj jezno in razburljivo pogovarjala.

Končno je papa odšel naglih korakov, mama pa se je z obupnim obrazom počasi sprehajala v bližini igrišča.

Mali Vanček se ni menil za občudovalec in je že kopal »vodnjak« in napeto pričakoval, da se pokaže voda v globoki kadunji.

A vode ni hotelo biti od nikoder.

Tedaj se mu je približal majhen fantič z zamazanim in zakrpanim jopičem, tudi po obrazu je bil ves umazan, ker je delal ravno prej

Filip Bizjak, Šelenburgova ulica, smučarske čevlje Zalokar, Gosposvetska cesta, kompletne smuči tvrdka J. Gorec nasl. d. z. o. z., Dunajska cesta. Gojenje smučarskega športa bo napravilo gotovo veliko veselje mlademu prestolonasledniku.

★ **Nesreča pri delu**. Iz Vavte vasi: Lesni trgovci v Straži imajo sedaj obilo posla z drvmi za kurjavo, ker smo tik pred zimo. Te dneve so delavci pridno žagali metrska polena na motorni žagi. Delavec Jože B. iz Vavte vasi je hotel nekaj popraviti pri žagi, pa ga je gonilni jermen zgrabil in vrget s tako silo, da je dobil večjo rano na glavi in da se mu je roka v rami izpahnila v zapestju pa zlomila. Fanta so takoj z avtomobilom odpeljali v kandijsko bolnico.

★ **Ameriški Slovenci** — kandidati za šampijona težke kategorije. Velike uspehe v rokoborbi težke kategorije dosega v Ameriki naš rojak Frankil Sims (Franc Simc), ki je dosedaj premagal vse svoje nasprotnike. Sedaj se je boril s slavnim rokoborcem Johnniem Riskom. Ameriški slovenski listi izražajo upanje, da bo Sims Riska »pošteno našelestatile, kakor je potrebno. Od zmage nad Riskom Simsu ne bo daleč do borbe za svetovno prvenstvo v rokoborbi.

★ **Tudi ameriški Slovenci se zanimajo za šport**. Da ameriški Slovenci ne zaostajajo v svojem navdušenju za šport za ostalimi Američani, je razumljivo, nas Slovence v domovini pa v tem navdušenju še daleč prekašajo. Tako se je v začetku tega meseca vršila v Jolietu tekma z baseballom med cleveandskimi in jolietkimi Slovenci. Šlo je za prvenstvo pri K. S. K. Jednoti. Igrali so dve tekmi in v obeh so zmagali cleveandski Slovenci. Tekmam je prisostvovalo nič manj kot 6000 naših ameriških rojakov. Pred to številko se lahko krijejo vse ljubljanske nogometne tekme.

★ **Medved požrl v Kanadi slovenskega otroka**. V slovensko naselbino v Winnipegu v Manitobi, v Kanadi, se je priklatil velik črn medved iz gozda. Pobegnil je pred požarom v gozdu. Medved je odnesel triletnega otroka Dorothy Goriškovo, hčerko slovenskih starišev, jo raztrgal in požrl. Oče in mati ugrabljenega otroka sta delala na polju, ko se je priklatila v hišo zver. Dva otroka sta zbežala pred njo, mala Dorothy pa ni mogla ter jo je zver pograbila in odnesla. Ko so se stariši vrnili domov, so dobili nedaleč od hiše nekaj ostankov trupla svoje hčerke.

★ **Smrtna kosa med ameriški rojaki**. V Enclid, Ohio, je umrla Marija Kolje, rojena Mocler, doma iz Prevalj na Koroškem. Stara

Ljubljana

© **Z avtobusi po ljubljanski okolici**. Z avtobusi potovati okrog, je vse drugače kot z železnico. Pri železnici se ti ne more na primer pripetiti, da ti vlak odpelje pred nosom in pred določenim časom, pri avtobusih prav lahko. Če je avtobus pet minut pred 2 prenapolnjen, — ti odpelje. Ti pa se jeziš in ne veš zakaj, ali za to, ker je avtobus prenapolnjen ali pa za to, ker je prehitro vozil. Se bolj pa se jeziš, če ti je treba ob delavnikih, (ob nedeljah se to ne pripeti) čakati, da se nabere vsaj deset potnikov, da ti odpelje avtobus. Dalje te malo razburi, ko čitaš na ceniku, da stane vožnja od Ljubljane do Sv. Jakoba ob Savi 5 Din, sprevodnik pa ti računa 6 Din. No to je zelo lahko potolažiš, saj ni ravno preveč drago za to dolgo vožnjo, samo — napisi naj bodo v redu! Nasprotno te prav prijetno preseneti, ko skočiš pred Figovcem na Adamičev avtobus in pripraviš, navajen na cene splošne maloželezniške družbe, 5 Din za vožnjo do Ježice, pa ti prijazna konduktorka vrne 150 Din. Toliko prihraniš, če vstopiš mesto pred pošto na mestni avtobus, pred Figovcem na privatni. Razlike glede komforta ni nobene. Gneča tu in tam! Seveda je med avtobusom in avtobusom razlika. Nekateri tresejo in rukajo na gorejskih cestah, zdi se ti skoro, vsak čas boš dobil morskobolezen, drugi pa drže mirno, prav nič ne čutiš cestnih kotanj in klancev pod nogami. Mestnim avtobusom se da marsikaj očitati, v tem oziru pa vsa čast! Čast tudi onim privatnim avtobusnim podjetnikom, ki vedo, da je vožnja v tresočem vozu za mnoge peklenska muka in so preskrbeli za udobna vozila. Oreh, ki ga pa vsa avtobusna podjetja, z mestnimi vred, grižejo, je še vedno vozni red. Čitaš pred pošto, kdaj vozijo mestni avtobusi: ob tričetrt na 2 odvozi. Računaj s tem, prideš ob tričetrt na 2,

je bila 60 let. V domovini zapuša sestro in brata, v Ameriki pa dva sina. V Ameriki je bila devet let. — V Cleveandju je umrl Jakob Jerina, star 41 let, doma iz Preserja. V Ameriki je prišel pred 16 leti. Doma zapuša dva brata in sestro, v Ameriki pa eno sestro in tri brate. — V Cleveandju je umrl Josip Turk, star 35 let, doma iz Smrečja v županiji Gerovo. V Ameriki je bival 18 let. Zapuša v Ameriki soprogo, dva otroka in brata. — V Cleveandju je umrl Mihael Znidaršič, doma iz vasi Velike Liplje v fari Hinje. Star je bil 64 let, v Ameriki je bil 40 let. Tam zapuša ženo in tri sine, v domovini pa brata. — V Cleveandju je umrl Anton Leskovec, star 30 let, doma iz Vrha pri Zireh. V Ameriki je prišel l. 1912. Tam zapuša ženo, stariše, brata in sestro. — Smrtno se je ponesrečil v Cleveandju 52letni Janez Zajc. Padel je po stopnicah, se težko ranil in kmalu nato umrl. — V Calumetu, Michigan, je umrla ena najstarejših ameriških Slovenk, 91letna Katarina Zalec. Doma je bila iz Damlja pri Vinici. V Ameriki je prišla pred 15 leti k svojemu sinu Pavlu. V Ameriki zapuša poleg sina še hčer in brata ter veliko število vnukov in pravnukov.

★ **V Službenih novinah** od 21. septembra t. l. je objavljen »Zakon o pospeševanju kmetijstva« in »Pravilnik o postavljanju vidnih mejnikov na posestvih in objektih v smislu določb čl. 10 zakona o zemljiškem katastru.

★ **Ljudska knjižnica** 32. zv. »Na Sinaj«, topis, spisal dr. Matija Slavič in »Zagorski zvonovi«, nemško spisal Reimnichi, poslovenila Vera Pirčeva. Založila in izdala Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena vez. 42 Din, broš. 30 Din. — »Na Sinaj« je silno zanimiv topis univ. prof. dr. M. Slaviča, ki je prepotoval spodnji, srednji in gornji Egipet, Palestino in Sirijo v spremstvu 13 sopotovalcev. Le na Sinaj, božjo goro Horeb je sledil sam Mojzesovemu delovanju. Nič se mu ni hotel in mogel pridružiti. Sam je zasedel kameko in odpotoval v spremstvu treh vodnikov Arabcev v Sinajске pušave. Ta velevažni topis je opremljen z mnogimi slikami iz ondotnih svetopisemskih krajev in prizorov. — Reimnichovi »Zagorski zvonovi« so istotako zanimiva povest. Avtor je eden najprikljubnejših nemških poljudnih pisateljev in imamo tudi Slovenci že več prevodov njegovih zanimivih povesti n. pr. Crna žena, Skrivnost najdenke itd. Vse te so se med nami tako priljubile, da so večinoma vse razprodane. Tudi »Zagorski zvonovi« je tako zanimiva povest, da jo ne moreš odložiti.

★ **Konzorcij zdravstvene revije »Zdravje«** obvešča nadaljnje interese za brezplačno dobavo starih letnikov imenovanega lista, da je zaloga vpričo številnih prijav že pošla.

pa nikjer nobenega avtobusa. Slučajno je nekdo »višje« od avtobusnih nadzornikov tu in ta ti pove: Nedeljski promet je, avtobus je odpeljal ob pol dveh, naslednji bo odpeljal ob dveh. Že prav, toda ta vozni red velja tudi za nedeljo! Na Ježici čakaj na avtobus. 40 minut ni nobenega, naenkrat pa ti jih pridrvi drug za drugim kar pet: Adamičev, Hojakov in nazadnje še trije »uradnik«, to je mestni avtobusi. Privatni avtobusi voziyo na daljše razdalje in tem se ne da mnogo očitati, ali pri mestnih avtobusih bi želeli le malo boljše organizacije prometa. — Gasilci iz Sv. Jakoba so za svojo stvar res vneti moške, še preveč vneti. Samo to bi jih za prihodnjik prosili: nove brizgalne naj poskušajo in gasilske vaje naj delajo prihodnjik na kakem travniku, bo ravno tako dobro. Nikoli več pa ne na mostičku preko jarka in na cesti, tako, da se mora šofer Pečnikarjevega avtobusa z njimi pogajati, predno more avtobus naprej. Potniki v avtobusu pa zgrajati! Gasilstvo je lepa stvar, samo prometna ovira naj ne bo, če ni nujne potrebe! — Vse kar smo zapisali, smo zapisali v želji, da se izloči vse, kar je slabega v avtobusnem prometu. Brez hudobnega namena!

© **Ljudje brez sreč**. Prejeli smo: Na kraju, ki je bil doslej tudi človeškim propalcem svet, na pokopališču pri Sv. Križu, je opažati zadnji čas žalostne pojave: zlobno pohojene cvetlične gredice, potrgano cvetje, z barvastimi

Original

! LUTZ peči

Peči MONOLIT in EKONOMA

Velika zaloga!

Ing. Guzelj, Ljubljana VII

Telefon 3252 Jernejeva c. 5 Telefon 3252

imaš, Vanček, pa mu daj bonbonček, da ne bo več jokaj.

Mali umazanček je že sedel ob kupu, njegove oči so se bile vse motne in solzne, ko se bonček.

mu je zasvetil v Vančkov roki srebrno bel bonček. Kar iztegnil je roko in vzel, mama pa je med tem odrgala svojega sinčka stran, mu očistila beli kožušček, pobrala orodje v košarico in odšla.

Umazanček pa je še vedno nepregibno sedel na pesku in gledal svetli sladkorček v blatni roki, ki je postajala mastna od cukrčka.

Gledal je še nekaj časa, tu in tam ga je streslo, kakor da bi mu strah ali stud spreletel telo.

Končno je vrget iz roke svetlo umazano ke-pico, si odrgnil roko ob hlačke, da zbrise vsa maščobo, ki ga je pekla na dlani, odrgnil si je oči, ki so zopet pogledale v svet zamisljeno-resno, a ne več žalostno, in odšel k bližnjemu potoku, da se poigra sam s svetlimi kamenčki v strugi.

Franjo Šuklje:

Tri dni na zagrebškem »Kaptolu«

Kako sem se seznanil s prevzvišenim dr. Antonom Bauerom, nadškofom in metropolitom zagrebške nadškofije?

Srečen slučaj je bil, da sem bil v gostih pri ljubeznivi dvorni dami gospej Franji Tavčarjevi na Visokem baš v času, ko je bil napovedan visoki gost, ki je hotel ribariti v poljanski Sori. Tako je prišlo, da sem bil poldrug dan v prezanimiv družbi tega izrednega moža. Teh dni ne bom pozabil. Visoko, znamenitost sama na sebi, hiša za se pravi muzej, ki ga ureja skrbna roka in vzorna pietetna vdova, okolica pokrije polna — in k vsemu je izbrana družba!

svinčniki pomazan spomenik, namenoma pokvarjene, prenešene in popolnoma odnešene klopi iz grobov. Ali res ni mogoče tej ali takim »hijenanam« priti na sled?

© **Mestna hranilnica** ljubljanska praznuje dne 1. oktobra t. l. štiridesletnico svojega obstoja.

© **Velik vlom na Dunajski cesti**. Zelo neprijetno je bila presenečena včeraj zjutraj lastnica vinotoča na Dunajski cesti št. 89 go-spa Marija Kovačič, ko je stopila v svoj vinotoč. Spoznala je, da je imela ponoči vlomilski obisk. Vlomilci so vdrli v kuhinjo s ponarejenimi ključji, pobrali iz predala okrog 1200 Din denarja, odnesli skoro vsa živila, med njimi samo okrog 40 parov klobas, nekaj obleke in spili dva litra vina. Kovačičeva trpi okrog 3000 dinarjev škode. Za vlomilce zaenkrat še ni sledi.

© **Ogenj v Delniški tiskarni**. V opoldanskih urah je včeraj nastal v poslopju Delniške tiskarne manjši ogenj. Dimnikar je izžgal saje, od vročine pa se je vnel strop v stanovanju g. Bambergarja. Poklicani so bili mestni gasilci, ki so prihiteli s tremiskim vozom. Zadušili so ogenj in odstranili nad gorečim stropom nekaj parketnih desic. Škoda ni znatna.

© **Merkurjevi večerni poučni tečaji** ter plesna šola. Trgovsko društvo Merkur bo otvorilo ob zadostnem odzivu s 1. oktobrom t. l. večerne tečaje v šoli na Grabnu za srbohrvaščino, nemščino, italijanshino, knjigovodstvo ter slovensko in nemško stenografijo. Tečaja za nemščino in italijanshino se bode ta letos zopet vodila v dveh oddelkih: a) za začetnike in b) kot višji nadaljevalni tečaj. Člani plačajo malenkostno učnino, dočim morajo nečlani, ako se prijavijo, postati člani. Prijave dnevno v društveni pisarni Gradišče 17-1, med 10—12 popoldne in 3—5 popoldne. V sobotah popoldne se ne uraduje. Hkrati si usojamo naše članstvo ter prijatelje društva z njihovimi rodbinami najviljudneje vabiti, da se udeležijo plesne šole, ki jo priredi društvo, pod vodstvom priznanega prvovrstnega plesnega učitelja, vsak torker pričenši dne 1. oktobra t. l. ob 8 zvečer v krasni dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Vstopnina Din 10 za osebo in večer. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala. — Odbor.

© **Kino Ljubljanski dvor** predvaja veseloigro Velemestna mladina (Harry Liedtke).

Maribor

□ **Na smrti** dan škola A. M. Slomška. V kapelici na starem cerkvenem pokopališču, kjer se nahaja grob enega največjih dobrotnikov in apostolov našega naroda, se opravi danes na dan njegove smrti presveta daritev. Ob grobu gore ves dan sveče ter se splošno opaža v poslednjem času, kako posejajo pobožni čestilci velikega služabnika božjega Slomškovega groba dan na dan priporočajo se mu v pobožni molitvi. Sploh je kapelica, odkar so za njo prevzele skrb naše šolske sestre, ki v vnuemo in ljubezni skrb za Slomškove grob, v najlepšem redu in čistoti. Zaupanje na mogočno priporočilo Slomškovega narasča vsebolj med našim ljudstvom ter našo inteligenco. Danes na dan njegove smrti pa bodo posejali Mariborčani njegov grob z gorečo željo, da bi kmalu prišel veseli dan beatifikacije najplemenitejšega sina naše slovenske domovine.

□ **Blagoslovitev novega cerkvenega pokopališča** se je izvršila v nedeljo ob 16 na zelo slovesen način. Blagoslovitvenim cerkvenim obredom, ki jih je ob asistenci kanonikov R. Janežiča in dr. Cukale izvršil sam prevzvišeni knezoškof dr. And. Karlin, je prisostvovala velika množica vernikov, zlasti župljanov župnije Matere Milosti. Navzoči so bili tudi provincialni dr. Regalat Cebulj iz Ljubljane ter provincialni prokurator dr. Kokolj, mestni župan dr. Juvan, okrajni glavar dr. Hacin vladni svetnik Makar bivši narodni poslanec Zebot, dekan Stergar, po-breški župan Stržina, krčevinski župan Peklar in laješperski župan Požanko z obč. odborniki ter mnogo frančiškanov-redovnikov. Zlasti je zbudil pažnjo lepo okrašen ter okinčani pokopališki križ. Zelenje in cvetje je dala na razpolago vrtnarska tvrdka Požar, okraševalna dela pa je okusno izvršil g. Spelec. Ob zaključku blagoslovitvenih obredov je imel prevzvišeni knezoškof dr. Karlin pretilstljiv govor ki je izzvenel v misel udanosti v Božjo voljo. Z otvoritvijo novega cerkvenega pokopališča je za dolgo dobo odloženo pokopališko vprašanje, ki je v poslednjem času postajalo vsebolj pereče.

□ **Nezgoda v delavnici** drž. žel. 21-letni strojni ključavničar Matija Ivenček iz Ptujске ceste je bil zaposlen pri popravljanju lokomotive. Ravno v trenutku, ko se je nahajal pod črno postajo, se je na neumeven način odprl ventil in se je vrela voda vnila preko Ivenčika, ki je zadobil po celim telesu težke opekline. Ponesrečenca so prepeljali v bolnico.

□ **Na delovnem trgu**. Zaposlitev dobi preko tukajšnje Borze dela: 7 vinarjev, 12 hlepec, 3 ma-

Zjutraj ob osmih je maševal nadškof v grobni kapelici ob gozdnem robu, kjer spava dr. Ivan Tavčar svoje zadnje spanje, ministriral je njegov tajnik, kanonik dr. Slamič, učen gospod in trikratni doktor, pred kapelico pa sva molila gospa Tavčarjeva in jaz, poleg dveh služkinj vse občinstvo. Okoli nas cvetoča pomlad, ptičje petje, tam gori pa na zelenem hričku cerkev sv. Volbenka — vse skupaj podoba blagega ne-skaljenega miru.

Veselo sem bil iznenaden, ko mi je stari prijatelj, kamniški dekan in častni kanonik Ivan Lavrenčič javil, da naju prevzvišeni nadškof vabi v goste. Napovedala sva se mu za 12. sept., nekaj minut po 12. uri sva se mu že klanjala v veličastni nadškofovi palači na zagrebškem Kaptolu. Presenečen sem bil, ko sem med omizjem mogel pozdraviti dolgoletnega tovariša iz dunajskega državnega zbora Vekoslava Spinčiča, kateremu njegovih 81 let nič ni vzelo bistrega duha in mladeniškega ognja. In kar domače se mi je zdelo, ko sem zagledal stalnega gosta pri nadškofovi mizi, g. kanonika Janka Barleta, ki ima v naši slavni Kandiji že 88 letnega očeta in 83 letno mamico, katera sta se lani praznovala diamantno poroko v polni svežosti. »Filemon in Bavidas«, — le da rimski pesnik nič ne ve o njunih otrocih, dočim se ponaša naša dvojica z obilnim in častnim zarodom.

Gostoljubnost nadškofova je tem bolj odlična, ker je navzlic vsej svoji finosti vendar obenem blagodejno priprosta in domača. Med najinima sobama je bil nama na razpolago velik salon, okrašen z lepimi podobami. Omenjam veliki portret kardinala Haulika, ki je približno pred 50 leti zavzemal nadškofovski stol in slika sedanjega metropolita, menda baš iz letošnjega leta. Vsekako lepa slika, toda mimogrede bodi povedano, še bolj mi je ugajala Baurova podoba v veliki dvorani nadbiskupске palače, mojstrsko delo hrvatskega slikarja Bukovca.

Se eno besedo o palači sami! Poslopije je staro mnogo stoletij, pred vsem more tudi ume-

jarji, 1 klepar, 4 čevljarji, 3 mizarji, 2 žagarja, 1 tapetnik, 1 litograf, 20 rudarjev, 2 podkovska kovača, 5 zidarjev, 4 tesarji, 2 kolarja, 1 strojnik, več vajencev (kovaške, pekarske, mizarje, krojaške in usnjarske obrti), 6 kmetičih dekel, 11 kuharic, 12 služkinj, 1 boljša gospodinja, 2 varuški, 4 vzgojiteljice, 2 sobarice, 1 poslužnica, 1 trg. vajenka, 6 pomožnih delavk, 1 samostojna uradnica, 1 šivilja, 1 pletilna ter 1 šiviljska vajenka.

Ob zaključku mariborske jesenske porote. V celoti je obravnavala jesenska porota sedem slučajev; v dveh slučjih je šlo za oblozbo radi hudodelstva roparskega umora, v enem radi detomora, v enem radi hudodelstva posilstva, v enem pa radi hudodelstva tatvine. Obsodba na smrt na vislicah je bilo dvoje; ena obsodba se je glasila na šest let težke ječe; dve obsodbi na tri leta težke ječe, ena pa na eno leto težke ječe z občajnimi poopravitvami. Obsodbenka Julijana Ferk je bila oproščena.

Brezposelnost na našem delovnem trgu izkazuje v poslednjem času tele številke: dela je iskalo 177 oseb, 98 službenih mest je bilo prostih, delo je dobilo 89 oseb, odpotovalo jih je 29, odpadlo pa 10. Koncem preteklega tedna je ostalo v evidenci 527 brezposelnih.

Mariborski krojaški mojster izdelal obleko za prestolonaslednika Petra. Tukajšnji krojaški mojster Rudolf Stüber, Čafova ulica 2, je izdelal obleko za prestolonaslednika Petra ter jo poslal na Bled. Za to pošiljatev je prejel g. Stüber večerj od Uprave dvora Nj. Vel. kralja sledečo zahvalno brzojavko: »Br. 105. Gospod Rudolf Stüber, krojaški mojster, Maribor. Po nalogu Nj. Vel. kraljice mi je čast sporočiti Vam Njeno srčno zahvalo za obleko, ki ste jo sami izdelali za Njegovo kraljevsko Visočanstvo prestolonaslednika. Bled, 21. septembra 1929. Za stopnik upravnika dvora, pomočnik maršala dvora Nj. Vel. kralja: major Branko Pogačnik.«

Zdravstveno stanje v mariborskem mestnem okolišču kaže sledečo sliko: na davici je obolela ena oseba, na tifusu 1 in na skratinki 1. Ena oseba pa je na posledicah davice umrla.

Mariborski Orli imajo jutri ob 20 svoj redni letni občni zbor na Koroški cesti 1. Za člane obvezna udeležba, starešine vabljani.

Redna občinska seja bo v četrtek, dne 26. t. m. ob 18 v mestni posvetovalnici. Na dnevnem redu je poročilo predsedstva in poročila posameznih odsekov.

Desetletnica Narodnega gledališa v Mariboru. V proslavo desetletnice Narodnega gledališa pripravila uprava tri večere in sicer: 1., 2. in 3. okt. Prvi bo nekak drama revija in se bodo vprizorila po eno dejanje iz »Tugomirja«, »Veronike Deseniške« in »Smrti majke Jugovičev«. Drugi večer se bo vršila premijera Kanjarjevega »Pohujšanja v dolini šentflorjanske«. Režira g. J. Kovič. Tretji večer pa se bo vršil operno-koncertni večer, ki bodo na njem peli razne operne arije g. Zamejčeva in gg. Simenc in Neralič. Pri klavirju bo g. prof. Mirk. Vsi trije večeri se vrše izven abonmna. Kot gosta bosta nastopila v »Tugomirju« in »Smrti majke Jugovičev« prvakinja zagrebške drame g. Podgorška in režiser istega gledališa in ustanovitelj mariborskega gledališa g. Nučič. — Kdor vzame vstopnice za vse tri večere pri dnevni blagajni, je deležen 20% popusta za vse tri predstave.

Celje

Krajevni odbor Združenja vojnih invalidov v Celju poziva tem potom vse svoje člane, zaščiteni z invalidskim zakonom, ki bi reflektirali na novo tobačno trafikko, ki se namerava ustanoviti v Ljubljani hiš. štev. 3, da se radi nadaljnjih informacij vglasijo v odborovi pisarni najkasneje do 8. okt. t. l.

Poroka. V nedeljo 22. septembra se je poročil v romarski Marijini cerkvi v Petrovčah g. Franc Pikl, sin trgovca iz St. Pavla pri Preboldu, z gospodično Loti Hofbauer iz Vitanja. Bilo srečno!

Celjsko godbeno društvo ima svoj redni letni občni zbor dne 9. oktobra t. l. ob pol 8 zvečer v prostorih Celjskega pevskega društva v Narodnem domu. Na dnevnem redu so poročila odbornikov, volitev novega odbora in slučajnosti.

Trgovska nadaljevalna šola v Celju sporoča, da bo vpisovanje za šolsko leto 1929-30. v petek 27. in v soboto 28. septembra, vsakikrat od 18 do 20 (t. j. od 6 do 8 zvečer). K vpisu je prinesiti zadnje šolsko spričevalo in Dim 25 za vpisnino. Ponavljajni izpiti bodo v ponedeljek 30. septembra ob 16 pismeni, v torek 1. oktobra ob 16 pa ustmeni. Redni pouk pričnemo za I. razred v ponedeljek 7. oktobra, za II. in III. razred pa v torek 8. okt., vsakikrat ob 16.

Ponočni napad v Pečovniku. V soboto zvečer se je okoli pol 9 vračal po cesti pod Pečovnikom proti domu 90 letni delavec pri Westenu Franjo Kuhar stanujoč v Celju, v Razlagovi ulici. Blizu ribnikov sta mu prišla nasproti dva pijana možka, ki sta venomer kričala »Auf biks!«. Pri srečanju sta

niški lajik na njem ugotoviti dve glavni dobi. Veliki okrogli stolpi, ki ga flankirajo, vendar ne segajo nazaj v konec XI. in začetek XII. stoletja, ko je bila ustanovljena zagrebška škofija. Zgrajeni so bili v prvi polovici XVI. stoletja, v oni dobi, ko je še Turek navajeval na ubogo hrvatsko ozemlje. Bili so trdna obramba, divji nasprotnik krščanskega imena se jih ni nikoli osvojil. Med temi stolpi se danes razprostira nadbiskupska rezidenca, ki je svoje sedanje lice dobila v baročni dobi XVIII. veka. Do tega je bila enonadstropna, okoli l. 1740 so jo dvignili za eno nadstropje ter ji dali z njenim impozantnim stopniščem, širokimi svetlimi hodniki in prostorimi sobami in saloni vedri značaj dobe Marije Terezije. Ze nadbiskupovo stanovanje kaže, da je hrvatski narod svojega dušnega nadpastirja vedno smatral prvim med velikaši »trojedine kraljevine«.

Bauerova osebnost napravila poseben vtis. Star gospod je, ima že svojih 74 let, a jih ne kaže, gibčnemu trupu se še vedno pozna, da je mož svoje dni bil na glasu izbornega telovadca. Njegov glas je poln in blagodej, saj velja nadškof za najboljšega pridigarja v veliki svoji škofiji. Nekaj posebnega pa so njegove oči. Velike, bistre, živahne — ako se v istini v očesu zrcali duša, potem se more iz Bauerovega očesa sklepati na veliko dušo njegovo.

Ko je pred nekaj tedni zagrebški nadškof praznoval svojo zlato mašo, je tekmoval ves narod, tekmovali so vse politične stranke, da bi lepo počastili in slavile največjega Hrvata prvega dobrotnika svojega plemena. Iz dokaj intimnih razgovorov z njim sem se mogel i jaz uveriti, da združuje veliki mož v sebi globoko znanje, saj velja za prvega filozofa na slovanskem jugu — z bistrim razumevanjem političnega in gospodarskega položaja. On zna, česa išče država in česa treba njegov narod ter se ne omejuje na platonično gledanje, temveč neumorno dela in vsvarja.

(Dalje prihodnjič)

brez vsakega povoda navalila na Kuharja, ga podrla na tla in začela pretepati. Kuhar se ji je končno vendar le izvil in prišel bežati. Eden izmed napadalcev je skočil za njim in mu porinil nož med pleča. Kljub občutni rani se je Kuharju posrečilo ubežati zločinskima napadalcema. Ze blizu doma je vnel velike izgube krvi začel pešati in le s skrajnim naporom se je privlekel domov. Poklicani zdravnik g. dr. Hočevar je ranjencu nudil prvo pomoč. Kuhar je dobil razmeroma težko rano, ki pa ni nevarna in se zdravi v domači oskrbi.

Jubilajni občni zbor Glasbene Matice ob njeni desetletnici se je vršil v soboto, 21. t. m. ob razmeroma dobri udeležbi članov. Uvodoma je opisal dosedanj predsednik g. ravnatelj Mirko Gruden historijat njene ustanovitve in plodonosnega razvoja in se nato s toplimi besedami učiteljskemu zboru in odboru poslovil od svojih sodelavcev. Poročila funkcionarjev so izvenela v refren, ki že desetletja lahki kot mora to institucijo: da lokalni faktorji ne uvidijo potrebe njenega stalnega napredovanja in rasti. Tako je moral tudi blaginjak g. Pfeifer ugotoviti med 122.877,85 dohodki in 137.820,45 stroški skoraj 15.000 Din primanjkljaja, čigar kritje bo povzročilo novemu odboru nemalih skrbi. Na predlog g. Marolta je bil nato izvoljen novim predsednikom g. dr. Milan Orožen, odvetnik v Celju, v odbor pa je bil sprejet na novo g. prokurist Turnšek. Toplo je bil pozdravljen predlog za izvolitev dosedanjega predsednika g. Grudna prvim častnim članom društva. Po volitvi odbora se je razvila živahna debata, v kateri je zlasti g. davčni nadupravitelj Žumer podal nekaj dobrih nasvetov prisotnim občinskim možem v upoštevanje. — Uspeh letošnjega vpisovanja gojencev je približno enak lansnemu: z 200 gojenci je celjska Glasbena Matica poleg ljubljanske najmočnejša glasbena šola v Sloveniji.

Krstna predstava gledališke družine katol. prosvetnega društva. V nedeljo popoldne odigrana Gogoljeva »Zemlje« je pri nabito polni dvorani doživela zaslužni uspeh. Upoštevati je treba seveda, da je bil pretežni del igravcev prvih na odru in zato zasluži režija g. Persuha posebno pohvalo; režiser ni le ustvaril lepo zaokrožene predstave in igral eno najvažnejših vlog, nego je moral novince dobesedno zdresirati. Dame so svoje vloge brez izjeme podale odlično; izmed gospodov treba pohvaliti poleg režiserja zlasti g. Rakušo (Stepan), g. Močana (Podkolesin) in g. Počkaja (Zevakin). Mestoma bi bilo treba igro pospešiti, končne prizore, kot skok skozi okno, razočaranje neveste in Teklin triumf pa v njih groteskosti še bolj poudariti. »Zemlje« bodo ponavljali prihodnje nedeljo. — M. M.

Primarij dr. Ivan Raišp zopet redno ordinira.

Celjski gledališki abonma je za celjsko občinstvo prav posebno priporočljiv ker obsega tudi tri predstave, ki bodo zanimale pred vsem Celjane. To so Novačanov »Herman Celjski, Ispavčeva opera« Teharski plemiči in Dobroviškova nova burka »Radikalna kurac«. Te tri predstave bodo imele radi ogromnih ansamblov bržkone povisane cene pri dnevni blagajni, pa je tudi radi tega abonma še bolj priporočljiv, ker njega se to povisjanje cen ne bo tikalo.

Poslušajte lahko na vsak radio sprejemalec s poljubnimi elektronskimi, toda pravi godbeni užitek Vam nudijo samo Tangram-Bariumcevi.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Torek, 24. sept.: 12.30 Reproducira glasba (Koloraturne arije — Wagner: Siegfriedova idila). — 13.00 Casovna napoved, borza, reproducirana glasba. — 13.30 iz današnjih dnevnikov. — 17.00 Koncert radio-orkestra: Michaelis: Turška straža; Leopold: Cyrano; Schubert: Andante a. d. oktet; Ketelbey: Modri porcelan; Wagner: List iz sporniške knjige; Siede: Heliotrop. 19.00 Moje potovanje po Ameriki, dr. Brežnik Pavel. — 19.30 Slov. literarna zgodovina, prof. dr. Grafenauer. — 20.00 Koncert moškega in mešanega zbora »Ljubljanski Zvon«. (Uvodno besedo govori pevovodja g. Z. Prelovec.) 1. Bajuk: Se davno mrači; 2. Bajuk: Trije kovači; 3. Pavčič: Zagoda; 4. Pavčič: Meglica; 5. Bajuk: Je pa davi slanca padla; 6. Dr. Schwab: Oj dekle, kaj si tak' žalostno; 7. Bajuk: Kaj sem ti pravil; 8. Prelovec: Oj Dobrodošli (l. moški zbori). — II. Mešani zbori: 1. Adamič: Po vodi plava; 2. Dr. Kimovec: Teče mi vodica; 3. Pavčič: Zdravica; 4. Pavčič: Oh, kaj se boš jokala; 5. Prelovec: Ena ptička prileteja; 6. Pavčič: Adijo, pa zdrava ostani; Zirovnik: Na planinah lušno bili. — 21.00 Koncert radio-orkestra: Lincke: Folies; Bergere; Strauss: Okrog ljubezni; Weber: Peter Schmolli; Beethoven: Adagio cantabile; Zeller: Ptičar; Mascagni: Cavaleria Rusticana; Kockert: Priznanje ljubezni; Lincke: Podoknica k rojstnemu dnevu; — 22.00 Casovna napoved in poročila.

Drugi programi:

Torek, 24. septembra: Belgrad: 12.10 Plošče, 13.15 Dnevne vesti. 20.00 Radio kvartet s sodelovanjem g. Pinterovič. 21.30 Vreme in dnevne vesti. 21.45 »Iskrice« Tomazevce bere g. Jovanović. 22.15 Koncert balalajk. — Zagreb: 11.30 Reproducira glasba. 17.30 Radio-orkester. 20.00 Prenos iz Ljubljane. — Varšava: 12.50 Plošče, 16.30 Mladinska ura. 18.00 Poljudni koncert. 19.50 Prenos iz poznanske opere. — Budapest: 11.00 Godba na pihala, 17.45 Lahka glasba. 19.30 Klavirski koncert. 20.15 Predstava v studiu. — Dunaj: 11.00 Dopoldanska glasba. 16.00 Popoldanski koncert. 19.00 Zivljenje na ruski cesti. 20.05 Joh. Strauß: Oče in njegov čas. Nato večerni koncert. — Milan: 17.00 Kvintet. 20.30 Koncert lahke glasbe. 22.10 Različna glasba. — Prag: 11.30 Plošče. 12.20 Koncert. 16.30 Popoldanski koncert. 20.00 Večerni koncert (izvajajo se skladatelji: Smetana, Čajkovski, Franc, Goldmark, Novak, Dvofak. — Langenberg: 16.30 Svet v knjigi. Predavanje. 17.35 Večerni koncert komorne glasbe. 20.00 Večerna glasba. 21.00 Samotna glasba. — Rim: 17.30 Vsakodnevni koncert. 21.00 Večer šaljive francoske glasbe. — Berlin: 16.30 Koncert. 18.30 Knjižna ura. 20.30 Simfonični jazz in opereta. — Katovice: 17.00 Plošče. 18.00 Ljudski koncert iz Varšave. 19.50 Prenos opere iz Poznania. — Toulouse: 18.00 Plesna glasba. 20.45 Cello. 21.45 Orkestralni koncert. — Stuttgart: 16.15 Koncert radio orkestra. 20.00 Komorna glasba (godala). 22.15 Popolnari koncert filharmoničnega orkestra. — Brno: 16.30 Popoldanski koncert. 19.05 Orkestralna glasba. 20.00 Koncert. — Torino: 17.00 Radio kvartet. 19.15 Radio kvartet. 20.55 Leharjeva opereta: Mazurka bleu. — Mor. Ostrava: 12.20 Instrumentalna glasba. 19.20 Plošče. 20.00 Koncert. 22.20 Godba za ples.

Gospodarstvo

Rekorden izvoz v avgustu

Izvoz: nad 1 milijardo Din. — Izvoz pšenice 372 milijonov. — Izobiljanje trgovinske bilance.

Posledice obilne letine se že javljajo v številnih naših zunanji trgovini: v avgustu t. l. je izvoz dosegel rekordno višino: 1006,2 milij. Din. Tako visok izvoz že dolgo časa ni bil zabeležen: edino leta 1924. v oktobru smo zabeležili nad 1 milijardo Din izvoza (točno 1008,9 milij. Din). Izvoz je izredno narasel tako napram juliju 1929 kakor tudi napram avgustu lani (po količini za 35,8%, po vrednosti pa za 45,02%).

Največ smo v avgustu t. l. izvažali sledečih predmetov (v milij. Din, v oklepajih podatki za julij): pšenica 372,1 (67,6), gradbeni les 126,8 (153,1), jajca 60,8 (48,5), svinje 47,8 (15,7), baker 44,0 (32,4), goveda 23,8 (17,8), suhe slive 20,9 (—), drva 20,7 (14,3), sveže meso 19,9 (—), konoplja 16,5 (—), hrast. žel. pragoji 14,6 (0,7), cement 14,9 (14,1), drobnica 14,2 (12,3), pšenična moka 12,8 (0,6) itd.

Skupno je znašal naš izvoz v prvih 8 mesecih t. l. 3.270.683 ton za 4616,6 milij. Din napram 2898,450 tonam za 3874,7 milij. Din, torej se je povečal za 12,8% v količini, za 19,2% pa po vrednosti. S tem se bo pasivnost naše zunanje trgovine zmanjšala in v slučaju dobre letine koruze, kar imamo po dosedanjem vremenu pričakovati, bo naša trgovinska bilanca za 1929 aktivna.

Izvoz je letos v primeri z lanskim letom razvijal sledeče (v oklepajih podatki za 1928):

	tis. ton	milij. Din
januar	299 (811)	425,7 (430,8)
februar	247 (295)	385,1 (439,0)
marec	337 (364)	499,4 (503,2)
april	394 (368)	615,0 (428,5)
maj	461 (382)	583,7 (431,7)
junij	459 (378)	590,2 (454,3)
julij	463 (405)	621,3 (493,8)
avgust	605 (445)	1006,2 (693,8)

Vinogradniki, počakajte s trgatvijo!

Manjši vinogradniki hočejo že prihodnji teden začeti s trgatvijo. Kot prijatelji naših vinogradnikov in zagovorniki njih teženj resno odsvetujemo prerano trgatve.

Naš nasvet je dobro utemeljen. Lanskega lažjega vina imamo še polne zaloge. Kupec ni iskal in prodalo se bo letos samo sladko, fino vino. Če tudi je bilo vreme letos cel mesec izjeto od lepote in toplote, vendar še grozdje niti blizu ni tako dozorelo, da bi bilo treba hiteti s trgatvijo. Vinski mošt grozdja, ki se bo trgalo koncem septembra in začetkom oktobra, ne bo dosegel niti 18 stopenj sladkorja. Tako se glase poročila vinarjskih strokovnjakov. Grozdje se zdi marsikomu precej sladko, a v istini še niti blizu ne dosega toliko sladkosti in zrelosti, kakor je potrebno za res dobro in fino vino. Pomnite: Za slabejša vina ne bo ne kupec, ne dobrih cen. Za fina, sladka vina pozne trgatve pa se bodo kupci tržali in cena za taka vina bo brezpogojno visoka. Bolje par litrov vina manj, a kar ga bo, naj bo dobro.

V Porenju in na Nižji Avstrijskem so glavna stva in vinogradniške organizacije izdale strogo okrožnico, da ne sme noben vinogradnik belega grozdja tritati pred 10. oktobrom. Smederevska vinogradniška zadruga v Srbiji pa je potom okraj. načelnika izdala razglas, da se sme začeti s trgatvijo šele 12. oktobra. Tudi na Francoskem je vlada določila termin za pobiranje grozdja.

Vinogradniki! Potrpite s trgatvijo, če hočete, da boste mogli vinski pridelek prodati za ugodno ceno. Svetujte to tudi svojim sosedom!

Ljubljanska gremijalna dohlada

Važen odlok mestnega magistrata glede doklade Gremija trgovcev v Ljubljani.

Kakor posnemamo iz »Trgovskega lista«, je mestni magistrat kot obrtna in nadzorsvena oblast zavrnil pritožbo nekega gremijalnega člana proti predpisu doklade za 1929 na predpis obče pridobitine za prejšnje leto in sicer iz razloga, ker sta bila tako sklep obnove zbora gremija kakor tudi sklep gremijalnega načelstva v stvarnem in formalnem pravem pogledu pravilna.

Gremijalni občni zbor je bil pravilno sklican, sklepčen ter je skoraj soglasno odobril proračun za 1929 in določil tudi znesek, ki naj se po gremijalnem načelstvu kot zadruga doklada porazdeli na vse člane. Ta sklep obnove zbora je postal, ker ni bilo proti njemu vloženega nobenega ugovora, pravomočen in izvršljiv. Kakor povdarja obrtna oblast, se je gremijalno načelstvo s tem sklepom obnove zbora poslužilo le svojih pravic v mejah zakonitih predpisov. Razdelitev doklade v ničemur ne nasprotuje obstoječim predpisom obrtnega reda, nasprotno se je načelstvo pri porazdelitvi doklade poslužilo sedaj istega načina kakor v preteklih letih. Končno povdarja obrtna oblast, ker gremij trgovcev, oziroma načelstvo s svojim sklepom ni kršilo obstoječih zakonskih določb, ni nikakega zakonitega razloga za razveljavljanje, ozi. izpremembo njegovega sklepa, radi česar je obrtna oblast pritožbo zavrnila.

Prireditve in dražbene vesti

Občni zbor Šentpeterskega društva kluba se vrši danes 24. sept. ob 20 v prostorih Šentpeterske prosvete. Vsi člani vabljani. — Odbor.

Služkinji! Naš pevski zbor zopet začne z rednimi pevskimi vajami v četrtek dne 26. sept. ob četrti na devet sver. Pridite vse dosedanje in poagitrirajte za nove dobre glasove. Tudi islužkinje, ki vam naš zbor še ni znan, pa imate dober glas in veselje za petje, ste iskreno vabljene. Pevske vaje se vrše v Alojzjevišni na Poljanjski cesti. Na svidenje. — Vaš pevovodja.

Francoske tečaje, katere je prejšnja leta vodilo društvo »Cercle Français« otvarja s 1. oktobrom t. l. francoski inštitut. Pouk se bo vršil v Ljubljani na moškem učiteljsku na Realjevi cesti in sicer: I. tečaj za začetnike ob ponedeljkih in četrkih od 18. do 19. ure (predava g. prof. Južnič), II. a tečaj ob torkih in petkih od 19. do 20. ure (predava g. prof. dr. Novak), II. b tečaj ob sredah od 19. do 20. ure (predavatelj isti), III. a tečaj ob torkih in petkih od 19. do 20. ure (predava g. Belé francosko slovnico v francoskem jeziku), III. b tečaj v ponedeljkih in četrkih od 19. do 20. ure (konverzacija vodi g. Thévoz). Obiskovalci tečajev plačujejo mesečno 20 Din, lahko pa obiskujejo za to ukovino več tečajev. Prijave sprejema ravnateljstvo moškega učiteljskega v svoji pisarni od 26. t. m. dalje vsak dan od 11. do 12. ure in od 17. do 18. ure. Po tem terminu se prijava lahko izvrši po dopisnici.

Kakor smo se nadalje informirali, nekoliko članov se ni plačalo gremijalne doklade, zato je v njih interesu, da čimprej vplačajo, ker bo gremij na podlagi tega odloka dal one zneske doklad, ki se niso plačani, oblasti v izterjavo.

Borza

23. septembra 1929.

DENAR

V zvezi z nazadovanjem tečajev v Curihu so tudi pri nas devizni tečaj izkazovali slabšeje tendenco. Promet je bil srednji (največ pa v devizi Praga). Privatno blago je bilo zaključeno le v devizi Trst, dočim je v ostalih devizah: Curih, Praga in London intervenirala Narodna banka.

Ljubljana. — (V oklepajih zaključni tečaj). Amsterdam 2280,5 bl., Berlin 1834 bl., Bruselj 790,41 bl., Budimpešta 992,27 bl., Curih 1094,40 dc 1097,40 (1095,90), Dunaj 800 bl., London 275,22 do 276,02 (275,62), Newyork 56,77 bl., Pariz 222,58 bl., Praga 167,93—168,73 (168,33), Trst 296,35—298,35 (297,35).

Zagreb. Amsterdam 2280,50 bl., Budimpešta 990,77—993,77, Berlin 1832,50—1855,50, Curih 1094,40—1097,40, Dunaj 798,50—801,50, London 275,22—276,02, Newyork 56,67—56,87, Pariz 221,58—223,58, Praga 168,03—168,83, Trst 296,46—298,46.

Belgrad. Berlin 1832,50—1855,50, Budimpešta 990,72—993,72, Dunaj 798,50—805, London 275,22—276,02, Newyork 56,67—56,87, Pariz 221,58—223,58, Praga 167,98—168,78, Trst 296,48—298,48.

Curih. Belgrad 9.126,53, Berlin 123,625, Budimpešta 90,45, Bukarešt 3.077,5, Dunaj 72,98, London 25,7425, Madrid 76,65, Newyork 518,85, Pariz 20,30, Praga 15,8355, Sofija 3,7575, Trst 27,145, Varšava 58,175.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana. Celjska 170 den., Ljublj. kred. 123 den., Pratediona 890 den., Kred. zavod 170 den., Vevča 180 den., Stavbna 50 den., Sešir 105 den., Kranj. ind. zaklj. 280, Ruše 250—280.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 404,50—405,50 (404,50), kasa 408,50, termini: 9. 404,50—405,50, 12. 415—415,50 (415), 7% inv. pos. 84,50—85,50, agrari 52—53,50. Bančni pap.: Hipo 202—203 (202), Poljo 15,75—16 (15,75), Hrv. 50 d., Kred. 98 d., Jugo 81—83 (81), Lj. kred. 123 d., Medjun 56 d., Nar. 8100—8220, Prated. 800—870 (800), Srpska 155 d., Zem. 180—185, Obrtna 35 d., Etno 164 d., Ravna gora 75 d., Kat. 32 d., Ind. pap.: Guttman 185—195, Slavonia 120—140, Slavje 96—100, Danica 120—130 (120), Drava 400 d., Sečera 420—425 (420), Osaj. ljev. 210—220, Brod. vag. 130—138, Union 145—165, Isis 17 d., Ragusea 400—425, Trbovlje 470—480, Vevče 132 d., Nar. sum. 40—42 (40), Piv. Sar. 205 bl., Narod. mlin. 20 d., Oceania 200 d., Jad. plov. 500.

Belgrad. Narodna banka 8190, vojna škoda 406, 12. 415,75—416.

Dunaj. Podon.-saveka-jadr. 83,90, Wiener Bankverein 21,80, Bodencredit 99,00, Creditanstalt 52,50, Escompteg. 21,80, Zivno 111,00, Union 24,55, Ausseiger Chemische 257,50, Mundus 176, Alpine 39,40, Trboveljska 59,25, Kranj. ind. 35,50, Leykam 6,05, Rima Murany 111.

Les

Na ljubljanski borzi je bilo eksekutivno nakupljeno: 18.580 kg suhih hrastovih okroglic 5 do 16 cm, 1 m par. konica 22 Din.

Povpraševanje je za: 120 vag. buk. cepanic sečnja 1928-29, od 12 cm naprej, 1 cm fko vag. meja via Jesenice; nadalje za vsako množino brzojavnih drogov (smreka-jelka, bor), od 6,50—10 m, za bukove pragove 26, 2,26x25 m (26x14,5) 15 cm od nov. 1929 do maja 1930, fko vag. Sušak pristanišče in za Španjo za bukove blode (za furnir) 220—250 cm, 430—500 cm, od 45 cm premera naprej fko vag. Sušak pristanišče.

Žito

Položaj na svetovnem žitnem tržišču, ki je preko nedelje oslabil, se je danes nekoliko uvrstil, vendar tečaj niso v toliki meri zrastle, kakor so bili nazadovani. Na našem domačem žitnem tržišču pa moremo ugotoviti, da niti občutnejša nazadovanja na svetovnem žitnem tržišču niso v stanju potisliti cene našega blaga niže kot so, iz česar je silepiti, da tudi v naprej ne bo pri nas nazadovanja cen. Položaj je pri nas povsem neizpremenjen. Pšenica gornjebečka notira 195—197,50, koruza 157,50—162,50. Ostali proizvodi se malo trgujejo ob neizpremenjenih cenah.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene. Novi Sad. Cene so neizpremenjene. Tendence neizpremenjena. Promet: 34 vag. pšenice, 2 ovsa, 161 koruze, 2 moke, 2 otrobov, skupaj 201 vagon.

Budimpešta. Tendence utrjena. Pšenica okt. 21,90—21,88, zaklj. 21,88—21,89, marec 24,30—24,32, zaklj. 24,31—24,32, maj 24,96—25, zaklj. 25—25,02, rž okt. 16,92—16

Sveta življenje in vrvenje

Clemenceau v svetovni vojni

Mark Aldanov je v svoji knjigi »Zeitgenossen« posvetil Clemenceau posebno poglavje, iz katerega posnemamo naslednje:

Svetovna vojna me je presenetila v Parizu in tam sem ostal nekaj tednov. Spominjam se na tisočglavo množico pred uredništvom »Matina«, ko je dospela vest o umoru Jauresa; vem še, kako je projektor na strehi avtomobilskega kluba zagorel in s svojimi žarki iskal po nebu sovražna letala; spominjam se še, kako se je prvo nemško letalo podnevu pojavilo nad mestom in vrglo bombo; dva vojaka na

Dr. Karel Wiskowsky, novi češkosl. vojni minister.

Opernem trgu sta pričela streljati iz pušk in množica je bežala na vse strani ter iskala kritja. Kasneje smo videli še druge stvari, ali vtisi prvih dni so se vtisnili posebno globoko v spomin.

K temu spada tudi članek o tako zvanem komunikeju o Sommi, ki ga je spisal Clemenceau. Bilo je ob času katastrofalnega prodiranja Nemcev. Usodna poročila so samo prikrižala in zamolčevala. Iz nekega poročila se je komaj spoznalo, da se vrše boji ob Sommi. Istočasno je vojni minister Millerand izrazil svoje popolno zadovoljstvo s potekom vojnih operacij. Podobno so pisali vsi časopisi. Edini Clemenceau je bil drugačnega mnenja, ko je prebral vojna poročila. Spominjam se še, kako so se Parižani trgali za časopis, ki je objavil njegov članek. »Ob Sommi?« je vprašal. »Boji se vrše ob Sommi?! Kako se je moglo to zgoditi? Ali vlada morda misli, da ne vemo, kje je Somme? Vojni minister je popolnoma zadovoljen? Morebiti nas ima Millerand za tepee?«

Podobne članke je pisal dan za dnem. Vlada Vivianija očitno ni vedela, kaj naj bi ž njim napravila. Nikomur ni dišalo, da bi prišel navzkriž s Clemenceaujem, vendar pa je bilo nemogoče, da bi samo njemu pustili privilegij svobodne besede. »Tega ne smemo več trpeti! Ali mu izročimo popolno vladno oblast ali pa ga je treba ustreliti!« je dejala ena najbolj vplivnih osebnosti tistega časa. Vlada je končno sklenila proti »L'Homme libre« uporabiti ista sredstva kakor proti drugim časopisom. Kot odgovor je Clemenceau napisal sledeče: »Če bo cenzura moje članke zaplenila, jih bom poslal bralec po pošti. Če bodo moja pisma zadrževali, jih bom osebno raznašal...«

Tri leta je grmel proti tistim, ki so po njegovem mnenju to zaslužili: proti nesposobnim generalom, zabitim intendantom, neodločnim politikom, celo proti samemu predsedniku republike, ki je njegovo jezo izzval s tem, da se

je v vojnem času s spremstvom dragoncev peljal k neki uradni ceremoniji. Občinstvo je Clemenceauu verjelo — on edini je govoril resnico. Tudi senat mu je verjel in ga imenoval za predsednika obeh najvažnejših vojnih komisij. Prišla je oktobrska revolucija, ruska fronta se je zrušila, Nemci so lahko vrgli na stolice svojih vojakov z vzhoda na zapad. V tem za zaveznike kritičnem trenutku je predsednik republike, pozabivši vse osebne žalitve, poklical Clemenceaua na oblast. Treba je bilo voliti med dvema diktaturama: med diktaturo vojne ali diktaturo miru Josepha Caillauxa.

Stari tiger, kakor mu pravijo, tega očitno ni pričakoval. Neki njegov prijatelj pripoveduje, da je Clemenceau po razgovoru s predsednikom Poincarejem obiskal svojega zdravnika in ga vprašal, če lahko računa s tem, da bo živel še eno ali dve leti. V nasprotnem slučaju bi moral ponudeno mesto odkloniti. Ko mu je zdravnik pritrdil, se je preskrbel za slučaj neuspeha s hitro učinkujčim strupom.

Clemenceau je sestavil vlado iz večinoma brezbarvnih ljudi, katerim pa svojih načrtov ni izdal. Eden od njih je kasneje odkrito pri-

Avstrijski podkancler Schumy.

znal, da Clemenceau, boječ se klepetavosti ministrov, kabinetu o vojaških zadevah načeloma ni ničesar poročal.

Ostalo je splošno znano. Ko je bila uvedena diktatura, je Clemenceau vodil vojno z vprav nečloveško silo. V duši večnega razdirača so počivali še ogromni viri moči. Aretiral je pristaše miru, napravil konec agitaciji pacifistov, poostiril vojno cenzuro, ki jo je še pred kratkim tako sovražil. Prepotoval je fronto, kjer je imel ognjevitve govore, obiskoval med sovražnim topovskim ognjem najbolj sprednje jarke, deloval za enotnost vodstva in s tem poveril Focha. 80 letni diktator je vdihnil ljudstvu novo energijo.

Prišla je zmaga. Na dan, ko se je sklenilo premirje, je imel Clemenceau, burno pozdravljen kakor pred njim nihče, v isti dvorani parlamenta, kjer so ga nekoč proglasili za izdajalca, govor. Njemu je bila dana čast, da je Francijo obvestil o zmagi.

»Kaj pa dela Vaš sin?«
»O, on zelo veliko piše in vse, kar napiše, bero ljudje z velikim zanimanjem.«
»Tako? Kaj pa vendar piše? Humoriistične članke?«
»Ne — jedilne liste!«

Manifestacije Mussoliniju in fašizmu je priredilo 40.000 italijan. vojnih udeležencev, ki so se zbrali v Rimu k proslavi desetletnice italijanskega pohoda na Reko.

Moderen kolodvor v Parizu

Pariški vzhodni kolodvor, ki so ga zgradili leta 1855., bodo v kratkem najmoderneje preuredili, kar po svoji starosti, tesnobi in nepraktičnosti popolnoma zasluži. V začetku je na tem kolodvoru za dohod in odhod vlakov služil en sam tir, danes je pa že vseh 18 tirov premalo za velikanski promet. Posebno zjutraj in zvečer, ko iz pariške okolice prihajajo oziroma odhajajo ljudje, ki so čez dan zaposleni v Parizu, je promet tako ogromen, da se komaj v redu izvršuje. Za pojmovanje tega ogromnega prometa navajamo, da pride na ta kolodvor med sedmo in osmo uro zjutraj samo rednih lokalnih vlakov toliko, da pripeljejo 22.600 potnikov.

Ta kolodvor bodo sedaj preuredili. Mesto 18 tirnic, jih bo imel 32, da bodo mogli v istem času odpeljati trije vlaki naenkrat. Razen tega bodo zgradili tudi vse najmoderneje naprave, kakor n. pr. električna dvigala za prtljago, kopališče, telefon, brzjav itd. Zgradili bodo tudi hotel, da bodo potniki lahko prenočili kar na kolodvoru in jim ne bo treba ponoči iskati prenočišča po mestu.

Dr. Steidle, vodja avstrijskih Heimwehr-ov.

Kleopatrina mumija v Parizu

Te dni je presenetila ves Pariz senzacionalna novica: Mumija kraljice Kleopatre se nahaja v Parizu. Ta velika vladarica egiptovskega kraljestva, katere je s svojo lepoto omamila vse vladarje svojega časa, se nahaja v francoski prestolnici. Tu ne gre za kako šalo ali filmsko reklamo, mumija kraljice Kleopatre se v resnici nahaja v Parizu in ta vest je od merodajnega mesta potrjena.

Za to tajnost je vedelo samo par ljudi. Ze več kot pred dvajsetimi leti je ravnateljstvo muzeja v Kairu žrtvovalo na tisoče funtov, da najde mumijo Kleopatre, za katero se je splošno mislilo, da se nahaja v Egiptu. Tudi britski muzej v Londonu, ki je največji na svetu, je izdal v to svrhu že ogromne vsote denarja. Toda vse iskanje je bilo zaman, ker se je mumija nahajala v — Parizu. To skrivnost so zelo strogo čuvali, ker so se oblasti po pravici bale, da bo egiptovska vlada, čim izve za to, takoj zahtevala, da naj se izroči mumija. Nekdo, ki je za to vedel, je pa vse skupaj izdal. Oblasti so se takoj požurile, da to demantirajo. Toda bilo je že prepozno. Danes se popolnoma točno ve, da se truplo egiptovske kraljice, zaprto v velikem železnem kovčku, nahaja v kleti pariške »La bibliotheque nationale«.

Kako pa je prišla Kleopatra v Pariz?

Ob priliki svojega pohoda v Egipt je Napoleon, kakor znano, vzel s seboj tudi veliko število učenjakov in arheologov. Enemu izmed teh, nekemu Champollionu, se je posrečilo, da razreši hieroglifsko pisavo. Napoleon je prinesel s seboj tudi mnogo sarkofagov. Po napisih na enem izmed teh so mogli s sigurnostjo dognati, da se v njem nahaja mumija egiptovske kraljice Kleopatre. Mumijo so tedaj odnesli v klet Nacionalne biblioteke. In tu je našla svoj večni počitek kraljica, čije nos je, kakor je dejal slavniti filozof Pascal, igral odločilno vlogo v zgodovini starega Rima.

Po francosko-nemški vojni se je pokazalo ob priliki pregleda mumije, da je začela razpadati. Poskusili so jo nanovo mumificirati, toda ni uspelo. In tako so mumijo morali zakopati na vrtu Nacionalne biblioteke.

Tu je Kleopatra počivala nad 50 let. Mnogi obiskovalci tega vrta niso niti slutili, da je ta prekrasni vrt obenem tudi zadnji dom najslavnejše vladarice sveta.

Leta 1923. je bila mumija odkopana. Na anatomskem inštitutu so mnogo eksperimentirali, da bi našli novo, zanesljivejšo sredstvo mumificiranja. In res so našli neko novo metodo, ki so jo takoj preizkusili. Od tega časa dalje leži mumija v neki dvorani velike biblioteke.

Ni izključeno, da bo egiptska vlada sedaj zahtevala, da se ji izroči ta mumija.

Dvakrat umrl

Na Bavarskem je umrl pred kratkim 67letni tesarski mojster Franc Stocher, ki more reči o sebi, da je umrl dvakrat. Pred 45 leti je bil namreč po težki operaciji prenešen kot mrtev v mrtvašnico splošne bolnice. Tu so ga položili med dva mrtveca in opravili že pogrebne molitve. Ali Stocher ni bil mrtev. Bil je pri polni zavesti in je slišal vse, kar so delali okoli njega, le ganiti se ni mogel, ker ga je prijel popolen krč. K sreči je bil navzoč nek mlad zdravnik, ki nikakor ni hotel verjeti v njegovo smrt. Vsled njegovega prizadevanja je nato znameniti zdravnik Nussbaum poskusil vse mogoče poskuse, da bi Stochera zopet oživil in nazadnje so bili ti poskusi tudi uspešni. Stocher je oživel in živel nato še 45 let.

Svet hoče biti goljufan

Smešna zgodba se je dogodila preteklo nedeljo v neki veliki vasi v Nemčiji. Ze v soboto se je z vlakom pripeljala gledališka družba, ki je z živobarvastimi lepaki za nedeljo zvečer napovedala slavnostno predstavo s senzacionalno igro »Svet hoče biti goljufan«. Na oder v gostilniški dvorani so prinesli več velikih košar, gospod ravnatelj je pridno pripravil vse potrebno, njegova lepa hčerka in »mladostni ljubimec« sta pa z velikim uspehom prodajala vstopnice. Zvečer je bila dvorana prenapolnjena, občinstvo je nestrno pričakovalo začetek predstave. Za zatorom so sicer videli sence, ki so se premikale sem in tja, vendar se tudi po eni uri zator še ni dvignil. Končno — gostilničar se je medtem previdno skril — je stopil pred zator domači hlapec, ki je, ves tresoč se, povedal, da so igralci z blagajno vred izginili. V starih košarah so cunje in kamni, na mizi pa leži listič z besedami: »Svet hoče biti goljufan!«

Smešnice

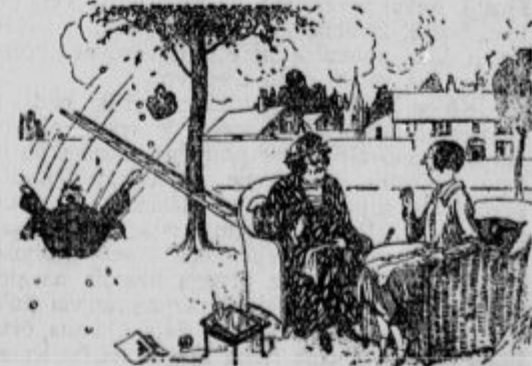
»Poglej, Malči, moj ženin se je na svojem potovanju po Afriki dal fotografirati z ukročeno opico.«

»Zelo zanimivo! Kateri je pa tvoj ženin?«

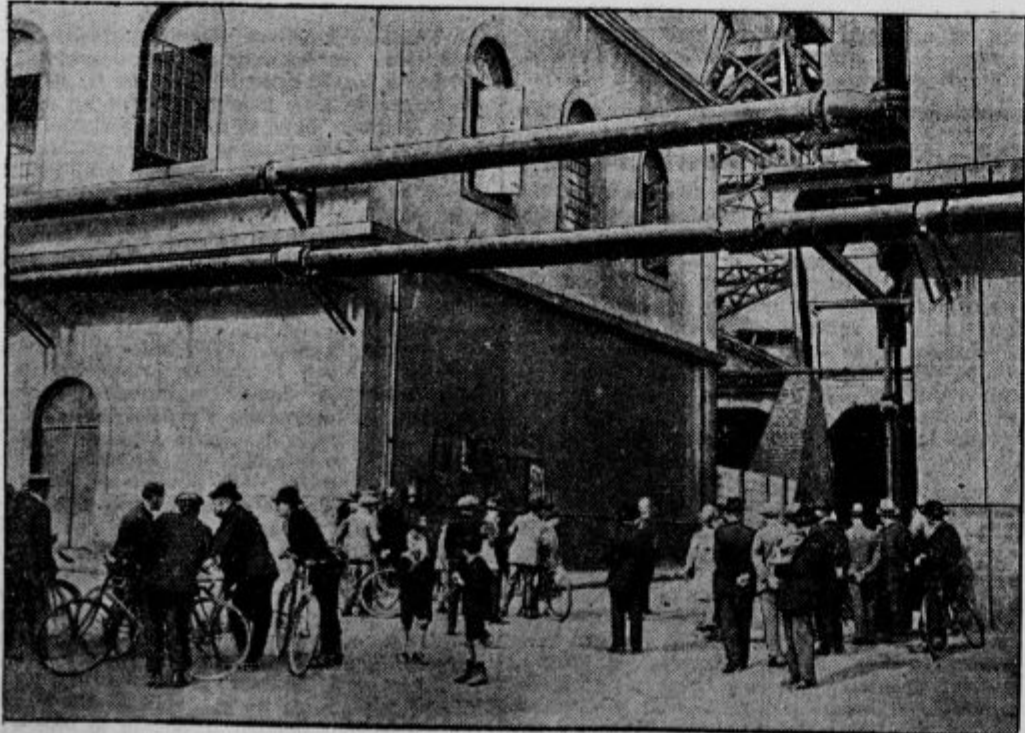
*

Prijatelj: »Ali si že kaj prodal, odkar si začel slikati?«

Slikar: »Samo svojo najboljšo obleko in del oprave.«

»Ali ste slišali, kako je štrbunknilo? To je moralo biti zelo debelo jabolko.«

Požar v rudniku. Roy St. Charles v rudniku Wendel pri Saarbrücknu že več dni gori. Doslej je katastrofa zahtevala 21 smrtnih žrtev. Ker pa ognja kljub vsem naporom doslej niso mogli pogasiti, se boje, da bodo morali ves rov zaliti z vodo in s tem onemogočiti vsako delo za leta. Na sliki vidimo rudarske družine, ki čakajo ob vhodu v rudnik na svojce.

Za duha in srce

Ljubljanska drama: Faust

Otvoritev predstava.

Z velikim pričakovanjem je napolnilo ljubljansko občinstvo v soboto, 21. t. m. dramsko gledališče. Vsako leto je otvoritvena predstava dogodek, ki ga navadno posveti tudi izbrano avtorsko ime. Letos je bil Goethe in povrh se »Faust«. Toda dogodek je bil mimo, delo ni stopilo z odra in zdelo se je, kakor bi se tiščalo odrskega ogrinja in klicalo nazaj v knjigo. Težko je reči, kaj vse je vzrok, da je delo ostalo tako hladno; nekaj v tem, da živi »Faust« v nas v svoji tradicionalni literarni grandioznosti, docim nismo nikoli dovolj razmišljali o njegovi odrski uporabnosti, kajti »Faust« se da bolj predvajati kakor uprizorjati, je bolj filozofski in poetični, kakor teaterski in vedno zadeva mnogostranskega dramaturgijskega pojmovanja. Celoten »Faust« je namreč z izključno gledaliških ozirih neuporabljiv in treba je najti srednjo pot med tragedijo kot miselnim kompandijem in med tragedijo kot delom Shakespeara se bližajočega »Sturma in Dranga«, tedaj v bistvu romantično delo in nazadnje še izrazito delo izrednih poetičnih lepot, ki skoraj določajo stil in brez katerih je »Faust« absolutno nepopoln. Tako je brez vsakega prikrivanja treba ugotoviti, da je del neuspeha v neizbravnani dramaturgiji in premajhni izzorelosti gledališkega izvajanja, dasi vemo, da se je delo pripravljalo že iz za konca lanskega leta in najbrž tudi nekaterim slučajnim neprimlikam.

»Faust«, ta goethejansko dobljena pravda med božjim in hudičevim v človeku, boj med razumom in čuvstvom, drama človeških hrepenenj in blodenj, nanizana iz drobnih sceničnih fragmentov in širokih duhovnih traktatov, polna sodobnih obračunov, je že sama v sebi precej neenotno izoblikovano delo. Fragmenti se vežejo šele v celotnem konceptu, kjer najde vsako Faustovo dejanje svojo tragično nasprotje odra. Naravno tragedija razpade v dva skoraj samostojna dela: v filozofsko tragedijo in v splošno človeško. V prvem delu se »Faust« zruši kot mislec in kot človek stopi v dotik z ogabnostjo nižjega stvarstva, v drugem delu se ob Marjetici pokazuje tragika svobodnega Faustovega uživanja. Oboje se zlija v bolečino človeške omejenosti in uklenjenosti. Naša uprizoritev je to dvodelno dobro poudarila s tem, da je dopustila samo en odmor. S čarovno kuhinjo se konča prvi del. Za filozofski del, je za uprizoritev predolg, dasi so ga zelo črtali, se v njegovi retorici izčrpa igravec in otopi gledavec. Po režiji izdelanosti je bil vendar ta del boljše kakor drugi. Poleg prologa v nebesih obsega šest slik, tedaj celotno miselnost tragedije. Drugi del, Marjetična tragedija, ima pri nas trinajst slik. Ta del je sam na sebi bolj fragmentaren. Ne samo iz tehničnih, ampak tudi vsebinskih ozirih je prav, da sta odpadla oba prizora v Valpurgini noči, za uprizoritev, posebno za popularno uprizoritev pa ni dobro, da je Marjetična tragedija odmerjena v enako dolžino, ko že ne more več prav učinkovati. Režiser g. O. Šest je res s tem ohranil simetrijo dela in to simetrijo vokalno še s končnim prizorom, enakim prologu v nebesih, a zdi se mi, da vse to ni, moglo dati odrskega ravnotežja.

Odrsko pojmovanje našega »Fausta« ni monumentalno, ampak nejasno, neodločno med pesniškim in igravskim principom. Goethe dopušta v »Predigri na gledališču«, ravnatelj teatralne pripomočke in ti so pri vsaki popularni uprizoritvi neizogibni. »Faust« smo si tudi prisvojili v romantičnem tradicionalnem pojmovanju, da nam je samo odrska stilizacija premešana, da pogrešamo preko odrske sheme povsod še razgledov v vseмир, kljub temu, da delo podpira godba in petje. Zato je prolog v nebesih neznan in pojav duha zemlje teatralno neučinkovit. To pa so stvari, ki odtegujejo »Faust« velik del uspeha — brez odrske magije si tudi stiliziranega »Fausta« ne moremo misliti.

Glavni poudarek prvega dela smo čutili v naznačeni borbi svetlih in temnih elementov, v nedotakljivosti celote sveta in v grozotni veličastnosti v kateri žive elementi. Ta miselni poudarek je največja vrhline režiserjevega dela; jasna je zlasti v nastopu treh nadangelov in v glas duha zemlje — niso pa ti poudarki očitni v celoti, ampak so samo udarci brez celotnega občutja. Vsemu »Faustu« se manjka čar drugega sveta, dramatična grozotnost in odrska prepričljivost — tudi če pojmuje »Faust« zgolj notranje.

Prav zato se tudi ne moremo strinjati z ureditvijo scenerije, ki je v gotskem okviru razdeljena v glavno, pritično in stransko, višinsko prostornino. Slike v višini učinkujejo samo kot stilizirani, skoraj reliefni prizori, docim so plastični prizori močnejši samo na spodnji višini, kot resnična igra in ne kot igra tehnike. Pri Shakespearu smo videli, da se hitra izmenjava prizorov da doseči na tleh in tudi

pri »Faustu« nam bi ne bilo treba docela shematično hoditi v druge dimenzije. Poleg tega nekatere scenične slike ne ustvarjajo potrebnega občutja n. pr. nebesa, Faustova soba, pred cerkvijo. Prepričan sem, da je to pozorišče v celoti iznajdljivo, okretno in da marsikoga celo osupne, dobrega »Fausta« pa ne podpira, ker ni monumentalno.

Kar se tiče igre v celoti in v podrobnostih, se mi zdi krivično, ako bi že zdaj podal sodbo o režiserjem uspehu in o igravcih, ker sem prepričan, da se bo že ob prvi ponovitvi marsikaj toliko ogrelo, razžvežalo in strnilo, da bomo lahko pravično sodili o pravi vrednosti dela in o uspehu dolgega truda. Prva predstava pa ni navdušila. F. K.

Ibsen: Strahovi

(K premijeri dne 25. t. m.)

Iz preteklosti padajo strahotne sence na dogodek enega samega dneva. Megle, ki zastirajo v začetku drame norveške fjorde, leže tudi nad situacijo. A genialna avtorjeva roka razblinja to meglo z nedosegljivo spretnostjo. Izvor tragike komada leži v čisto vsakdanji, redno se ponavljajoči usodi mladega dekleta.

Helena Alving je vzrasla pri materi in dveh tetah. Bila je revna in lepa. Imela je dva snubača: idealnega in pristrano pobožnega pastora Mandersa ter po veselju življenja hlepečega poročnika Alvinga. Manders je ljubila, Alving ji je bil prijatelj. Pastor je bil ubog, poročnik bogat, zato so jo mati in tete pregovorile, da je vzela Alvinga. Da se je dala zapeljati ob bogastvu in zadušila klic ljubezni — to je njena krivda. Še preden je dobila sina Osvalda, je z grozo v sruču spoznala vso brutalno razuzdane nagone svojega moža. Navdajali so jo z gnušom in rodili v njej odpor. Zbežala je k njemu, ki ga je ljubila njena dobra duša. Manders ostane v tej usodni, odločilni uri zvest svojim idealnim principom. Premaga izkušnjo in privede mlado ženo na pot dolžnosti. Prepričan je bil, da je storil pred Bogom in ljudmi dobro delo. Od tega trenutka se je razočarana Helena Alving z vso silo svoje duše oklenila malega Osvalda. Da bi otroku ohranila ljubezen in spoštovanje do očeta, se je ločila že od nedoročnega dekleta in ga poslala iz hiše, da se vzgaja v tujini. Tako so minevala leta. Alvingovo bogastvo in ugled sta rasla po njeni zaslugi. Poročnik je postal stotnik, stotnik komornik. Ampak vse to ga v bistvu ni izpremenilo. Nekoč ga gospe Helena zaloti, ko zapeljuje njeno hišo. Razmerje je imelo posledice: Helena je Regino, nezakonsko dekle svojega moža, velikodušno vzela k sebi in jo vzgajala, medtem ko je njen lastni sin moral od doma. — Po dvajsetih letih zakona umrje Alving, spoštovan in čislán. Plemenita prevara gospe Helene se je posrečila. Sedaj hoče storiti še zadnje: proslaviti hoče spomin umrlega. Iz celokupnega Alvingovega imetja je dala zgraditi zavetišče.

Zavetišče komornika Alvinga je dograjeno. Jutri naj se svečano blagoslovi. Mladi Osvald, že priznani slikar, pride iz Pariza k slavnosti. Tudi pastor Manders pride po tolikih letih zopet v Alvingovo hišo. On naj blagoslovi in nadzoruje zavetišče. Navidezni oče Reginin, mizar Engstrand, je tudi navzoč. On je oskrbel vsa mizarstva dela nove stavbe. In zdaj prične drama. V prvem dejanju izve pastor Manders, da je s svojo požrtvovalnostjo Heleno je izročil nevrednemu. Gospe Alving izve z grozo v drugem dejanju, da kljub vsem svojim žrtvam ni mogla ljubljene sina obvarovati najhujšega, — usodne dediščine, ki jo je dobil njen slu v krvi očeta. V tretjem dejanju izve Regina, da je naravna hči Alvingova in polsestra Osvaldova. Končno zagnane tragična usoda mater in sina kakor plazovi, ki uničijo tudi zavetišče. Podedovana bolezen Osvaldova izbruhne, pospešena po vseh teh razburjenjih, predčasnica. Bolni — otemnjeni njegov duh zahrepeni po soncu, kakor otrok po igrački. In sonce, simbol upanja in vere, vesolja in moči, vzide, toda njegova zarja pada na ubogi, bolni duh blaznega Osvalda. Marija Vera.

Dr. Pire I.: Naše zdravje. Knjižnica Podmladka Rdečega križa, 3. zvezek. Ljubljana, 1929. Str. 52, cena Din 3.50. — Na našem knjižnem trgu smo že dolgo pogrešali kratke in poljudne higijene, ki bi lahko prodira v zadnjo slovensko hišo. Sedaj jo imamo. Ravnatelj našega higijskega zavoda je na kratko popisal človeško telo, nalezljive bolezni, osebno higijeno in naš dom s higijskega pogleda. P. R. K. je pa izdal spis v svoji priročni ceni in krikupljivi knjižnici. Če pogledamo še vedno znano umrljivost pri našem narodu bi delce res zaslužilo, da pride v prav vsako slovensko hišo. Dobiti ga je v vseh knjigarnah, docim P. R. K. sam posameznih izvodov ne razpošilja.

Sport

Službeno iz L. N. P. ASK Primorje in SK Ilirija se pozivata, da pošljeta sigurno danes, v torek točno ob 18.30 v kavarno »Evropa« po enega pooblaščenega delagata, da se medsebojno sporazumeta za sodnika za predstoječo prvenstveno tekmo! — Tajnik I.

Medklubska kolesarska dirka v Mariboru. V nedeljo se je vršila medklubska kolesarska dirka, za katero je vladalo precejšnje zanimanje. Na startu so bili vsi tukajšnji kolesarski klubi in tudi 20 kolesarjev iz Avstrije. Rezultati so bili sledeči: V glavni dirki (50 km) I. Jurij Ivan (Perun) 1:58.45, II. Skasa Franc (Edelweiss) 2:06.15, III. Lah Ivan (Perun) 2:18.40; v gosposki dirki (20 km) I. Pshunder Alojz (Edelweiss) 44.15, II. Polegac O. (Edelweiss) 44.30, III. Lešnik Mihael (Edelweiss) 47.15; klubovo prvenstvo »Edelweiss« 50 km: I. Skasa Franc 2:06.15, II. Smeh Adolf 2:14.40.

Začetek nogometne prvenstvene tekme v Mariboru. Prihodnjo nedeljo se vršijo v Mariboru prvenstvene tekme med SK Rapid-SK Svoboda in I. SSK Maribor-SK Železničar, M. O. je na svoji današnji seji izbral prostore, in sicer se igra prva tekma ob 10 na igrišču SK Rapida in druga ob 16 na igrišču I. SSK Maribora. Kot predtekma se vrši prvenstvena tekma rezerv.

NEDELJSKI SPORT.

Mednarodni lahkoatletski miting Ilirije, katerega se je poleg zagrebških atletov udeležil komplet elovski K. A. C., je gotovo ena največjih letošnjih prireditelj. Da niso odšli najboljši atleti Zagreba in Ljubljane v Atene, bi to bila največja prireditelj te vrste v državi sploh. Nastopili so celo atleti Primorja in s tem pokazali, da se ne strinjajo z onimi, ki so povzročili, da se medklubski miting ni vršil. V splošnem so bili doseženi dobri, čeprav le povprečni rezultati. V tekih so prevladovali Celovčani, meti so pa absolutna domena Zagreba.

Pričetek prvenstvene kampanje ni prinesel skoro bi rekli pričakovane senzacije. Nikdo ni računal na tako izrazito zmago Ilirije nad Hermesom. Nasprotno je imel Hermes boljše šanse. Poteku igre rezultat 7:12 tudi popolnoma orgovarja. Da je Hermes polagala več pažnje na igro samo in opustil ostro igro, ki je resno ogrožala nasprotno igrac, gotovo ne bi zapustil igrišče s takim rezultatom. V drugi tekmi je Svoboda odpravila Jadran s 6:3. Finalna tekma za pokal L. N. P. med Primorjem in Mariborom je končala s 2:0 za Maribor. Tudi ta igra je bila veliko preostro igrana. Sploh so naša moštva prišla veliko preostro igrati. Ne pojmujejo pravilne trde igre, s pravilnim startom, pač pa uporabljajo vse mogoče trike, da se nasprotnika poskudajo. Ta način igre je obsojati in opozarjamo naše sodnike, da take igrac eksperimentalno kaznujejo. Lep uspeh je dosegla mariborska mestna reprezentanca proti Celovcu. Po lepi igri so Mariborčani, čeprav niso nastopili v najmočnejši postavi, premagali s 4:2 Celovčane. Zagreb je tudi v drugi tekmi proti Belgradu podlegel s 5:2.

Družina Atene je v Zagrebu v revanšni tekmi proti Concordiji izgubila z 10:8. Zmago je odločila boljša napadalna vrsta Concordije. Atenešice, čeprav so bile v polju enakovredne nasprotnici, so zelo slabo streljale.

Haškovi damski miting je uspel prav dobro. Postavljeni so bili celo boljši rezultati od obstoječih rekordov, ki pa zopet ne bodo priznani radi pomanjkanja sodnikov. Doseženi so bili naslednji rezultati: tek na 60 m: Petričič (IL) 8.4 sek. Skok v višino: Stefamini (H.) 135 cm. Met krogla 4 kg: Neferović (H.) 8.70 m. Skok v daljavo: Ruzič (IL) 4.65 m. Met diska: Neferović (H.) 21.08 m (nov. drž. rekord). Tek 100 m: Petričič (H.) 14.2. Met kopja: Neferović (H.) 28.71 m (nov. rekord). Štafeta 4 krat 100 m: Hašk 56.4 (zopet boljši čas od državnega rekorda).

Sportni dogodki

Ogri so v plavanju premagali Avstrijce 43 in pol: 33 in pol. Odlikoval se je Barany z 58.5 za 100 m prosto, za njim Wannie in Meszöly z 1:02 in 1:02.4. — Ameriška plavalna prvenstva niso prinesla nič posebnega. — Huddlestonova iz Amerike je bila 21 ur v Kanalu, pa ga ni mogla preplavati in so jo 7 milj pred ciljem potegnili iz vode. — Kanal letos kar ne gre. Nemški trajnostni plavci Kemmerich je osnoval sedaj na otoku Helgolandu šolo za mlade deklice, ki hočejo plavati čez Kanal; v oglaševanju beremo: »priglasijo naj se samo prav zdrave, krepke, energične, vztrajne in premožne učenke«. Naglas na besedi »premožne«.

Iz Zagreba v Sisek in nazaj je 75 km; Banek jih je s kolesom prevozil v 2:47. — 100 milj ali 160.933 km za motorji je pa prevozil v Filadelfiji Italijan Giorgetti v 2:24:48; v dveh urah je prevozil 135.5 km.

Blizu Filadelfije je Forest Hills; kakor vsako leto so se vršile tam tudi letos svetovne prvenstvene

Nikakih skrbi ni več v jeseni

odkar ve vsaka pametna gospodinja, da se sadežni madeži dajo lahko in sigurno oprati. — To omogoča edino Schichtov Radion, ki pere sam in varuje perilo.

Schichtov
RADION

tekme v tenisu in si je izvojeval Tilden zopet prvenstvo, že sedmič. Torej je le še dober. Drugo mesto je zasedel Hunter; to nam pravi, da so Amerikanci napravili napako, ko so v borbi za Davisov pokal nadomestili Hunterja z Lottom. Tilden pride sedaj v London in bo nastopal v gledališčih in varietejih. — Nemško prvenstvo profesionalov je dobil Najuch, že enajstič; prvenstvo parov sta dobila A. Burke in Francoz Ramillon, bodoči svetovni prvak. — Jacobsova je premagala Nuthallova; Willsova Helena je neko svojo nasprotnico že v 18 minutah ugnala 6:0 in 6:0; torej ni tako, posebno bolna. — Cochet Bognoun in Landry so odšli na svetovno potovanje; obiskali bodo tudi Filipine, kamor jih je povabil Davis. ustanovitelj po njem imenovanega pokala.

Cochetov rojak Hostin (polteška teža) je oboje-ročno sunil 146.5 kg. V Parizu.

V Parizu sta si stala nasproti bokserja Carnera in Jaspers, prvi okoli 40 kg težji; v tretji rundi je sodnik prekinil neenaki boj in je proglasil Carnera za zmagovalca. Zopet se je pojavil nekdanji tako izborni črnc Harry Wills; mehiškega prvaka Castana je že v 1. rundi podrl z k.o., pa so ga diskvalificirali, češ da je udaril že po znamenju z gongom. Prav tako že v prvi rundi je premagal Jim Maloney Griffitha z k. o.

Na 800 m so v zadnjem času lepo tekli; Jansson n. pr. 1:56.1, Jakobsen 1:56.7, Svensson 1:56. Ackerdahl 1:56.2, Kingberg 1:58, Chandler (880 y) 1:56.6, Ladoumègue 1:55.2. Tek skozi Krakov 3700 metrov je že četrtič dobil Savaryn v 11:12.4, na 3000 m je Nurmijeva zmagovalca Petkiewiczza premagal Kosziak v 9:09.6 (pa je še ta čas slab). Nurmij je odpotoval v Južno Ameriko. Carlsson je skočil 1.90 m visoko mladi Norvežan Beig na daljavo 7.30 in 7.42 m, 5000 m je tekel Petkiewicz v 15:25.4, 200 v Gerling v 19.4, 100 m Gerling v 10.6, Jonath v 10.5, 110 m lese Facelli v 14.8, 400 m v 52.6! 110 m lese Wenström v treningu v 14.2! Francoz Noel diskos 46.92 m. — Iz Londona v Brighton je okoli 84 km; Anglez Green jih je prehodil v 8:15.41, Italijana Rivolta in Brignoli v 8:41:28 in 8:45:04; 115 tekmecev. V sedmih letih so napravili v Italiji 441 novih sportnih igrišč! Pri nas? — Posebej moramo omeniti skandinavine in finske tekače: 3000 metrov Lovkova 8:44.7, Iso 8:51.2, Dohlström 8:43.3, Peterson 8:44, Müller 8:49; 5000 m Virtanen 14:55.3, Magnusson 14:57, Tovenen 14:58.8.

Cerkveni vestnik

Ljubljanska sodaliteta se snide v sredo, dne 25. t. m., ob 17 v semeniški dvorani. Poročata o »Dušnem pastirstvu med delavci« gg. Anton Hostin in dr. I. Ahčin. — Predsednik.

Pastoralna konferenca za radovljiško dekanijo je v sredo dne 25. sept. v Radovljici ob 10.

Maurice Renard:

Sinja nevarnost

»Že včeraj bi bil prišel,« se opravičuje, »toda policijski prefekt je zahteval, da počakamo do danes, da se nam pridruži še en pomagač. Dovolite, da vam predstavim gospoda Garana in gospoda Tiburceja.« Le Tellier jim stiska roke. Pelje goste v svojo delavnico in jim razloži vso stvar. Prvi ga prekine policijski nadzornik Garan. Ta mož je srednje visok, ima temno polt, je postrižen na kratek in zgleda s svojimi ogromnimi brkami prav vojaško.

»Dovolite, da vas prekinem. Bugeyski dogodki so nam na prefekturi znani. Kaj si mislite o stvari vi, je nam na prefekturi znani. Kaj si mislite o stvari vi, je Najprej treba ogledati vrh Colombierja.«

»Ali misli gospod tudi tako?« vpraša Le Tellier drugega gospoda.

Bledi, gladko obriti mladi mož ima široko kariran sportni plašč, debele oči, obraz kakor nepremična maska in je na prvi pogled ljubitelj in posnemač Angležev. Tiburce igra Angleža. Svoje francosko telo odeva v londonske obleke, pariški svoj obraz nabira v resne angleške gube, toda pri vsem tem ne zgleda slovesno kakor kak lord, nego kot cirkuški klovn.

»Moj prijatelj je...« pravi vojvoda.

»Jaz sem sherlockist, nič drugega.«

Le Tellier dvigne obrvi.

»Prosim, kaj ste?«

VIII. Tiburce.

Tiburce se trudi strmeti zvezdoslovcu v oči z naravnost nesramno hladnokrvnostjo.

»Pravim, da sem sherlockist,« ponovi in zardi kakor ogenj. »Sherlockist ali pa Holmezijanec, kar hočete.«

V tem hipu je Garan posebej norčevanje samo; vojvode je sama zadrega. Le Tellierja pa samo nerazumevanje. Ko Tiburce to opazi, nadaljuje:

»Mari se niste nikdar čuli o Sherlocku Holmesu?«

»Hm... ali je kaj v sorodu z ono glasbenico Avgustino Holmesovo?«

»Nikakor ne. Sherlock Holmes je sicer tudi umetnik, toda umetnik kot detektiv. On je izboren izsleditelj zločincev in sir Arthur Conan Doyle je popisal njegova neverjetna junaštva.«

»Naj vrag vzame vašega Sherlocka Hermesa in vse romane sedajle, ko...«

»Sherlock Holmes,« nadaljuje Tiburce hladnokrvno. »Sherlock Holmes je njegovo ime. Jaz sem živo utelešenje ideje tega junaka in se v zapletljajih praktičnega življenja vedno poslužujem njegovih načinov reševanja.«

Vojvoda, videč, da je Le Tellier vedno bolj jezen, skuša miriti:

»Ponavljam, da nam bo gospod Tiburce v resnici mnogo koristil.«

Tiburce nadaljuje. »Poslušajte gospodje. Če mi ne verjamete, tedaj je to znak, da stvari ne razumete. Jaz sem studiral sicer modroslovje, toda moj pravi poklic se mi je razkril šele, ko sem čital Voltairejevo Usodo. V tem delu, gospoda, je odlomek, ki bi lahko veljal za vzor kriminalnega raziskavanja. Gre za mesto, kjer Zadig točno popiše kraljičnega psa, ki ga še nikdar ni videl in to samo na podlagi sledi v gozdu. Tedaj, ko sem to čital, so se mi odprle oči in videl sem, da mi ne manjka duha za takšno delo. Čital sem

tudi Poeja, toda Sherlock Holmes nadkriljuje vse in knjige o njem so moj brevir, od katerega se nikdar več ne ločim!«

To rekoč izvleče izpod plošča torbo in začne izkladati iz nje knjige, celo knjižnico.

»To, gospoda, so moji mojstri!« pravi navdušeno. »Pa ne mislite, da samo čitam! O ne! Učim se računati, mizariti, zdraviti, dalje umne živinoreje in dam knjige le tedaj iz rok, kadar se učim boksa ali sabljati, telovaditi ali jahati. No, kaj pravite sedaj gospod Le Tellier? Le korajžo! Jaz vam bom podal kakšen hčer. Naj vam še drugače dokažem svojo sposobnost zato.«

Tiburce plane na divan, prekriža nogi, se zastirni v kot sobe, grize svoje nohte, kakor si predstavlja, da bi to delal tudi Holmes, in pravi:

»Gospod Le Tellier, vi imate psa, lovskega psa bodičaste dlake, ki ga pa imate vedno le v sobi, ker niste lovec. Mislite pa, da dobro igrate klavir. Poprej ste služili pri konjenici, nosite sicer monokel in radi streljate v tarčo. Miri! Tiho! — Spodnjega roba vaših hlač se namreč drži pasja dlaka. Ko sem vam dal roko, sem opazil, da imate prste na koncih močno utrjene, torej igrate klavir. Ker hodite nekako razkoračeno, je gotovo, da ste služili pri kavaleriji — tiho! in nosite monokel, kar sklepam iz gube ob vaših očeh. Tudi tupatam zatiskavate levo oko, kar znači, da radi streljate v tarčo. Rekel sem!«

»No, menda imate sedaj dovolj,« se zakrohoče Garan.

Toda Le Tellierju ni za šale. Tiho stopi k mizi in vrže Tiburcijo izpod nje kozjo kožo, kakršno ima človek pod stolom, da ima na njej noge, ko sedi.

To je vaš lovski pes z bodičasto dlako. — Potem pokaže na svoj pisalni stroj.

Ljubljanska knjižnica za založništvo Jugoslovanske knjižnice v Ljubljani: 25. zvezek: Haggard HOČ CESARJA MONTZUMBE 32 Din, vez. 42 Din. — 26. zvezek: Lorenzini, STORKEZ IN NJEGOVO BURKASTO ZIVLJENJE 14 Din, vez. 22 Din. — 27. zvezek: Fregeli OTROCI SOLENA 24 Din, vez. 32 Din. — 28. zvezek: Haggard, KLEOPATRA, 28 Din, vez. 40 Din. — 29. zvezek: Savinšek, IZPOD GOLICE 30 Din, vez. 42 Din. — 30. zvezek: Sienkiewicz, NA POLJU SLAVE 28 Din, vez. 40 Din.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglašeno strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovorjamo le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10.349. Tel. št. 23-28

Službe iščejo

Vdovec

prileten, priden, v vrtnarstvu in sadjarstvu izkušen ter za vsa hišna dela, išče službo, šel bi tudi kakor sluga. Dopise na upravo pod »Samski«.

Strojniki

z izpitom pri mornarici, vešč parnih in električnih strojev ter del na žagi, želi premeniti službo. Ponudbe pod šifro »Trezen strojniki« št. 10.606 upravi »Slovenca«.

Službodobe

Išče se delavec

za izdelovanje cementnih cevi in drugih cementnih izdelkov. Nastop takoj. Kje, pove uprava »Slovenca« pod štev. 10.454.

Župnik v Slavoniji

išče dobro gospodinj. - Ponudbe na upravo lista pod štev. 10.565.

Pomočniki

sprejem, zanesljive, za stalno delo, kleparje, instalaterje in kotlarje. - Franc Šramek, Trzič.

Mlinarskega vajenca

sprejem takoj. - Anton Gutnik, Vrhnika 284.

Pestunjo

izvežbano, inteligentno, ki ljubi otroke, in ki bi ev. prevzela v oskrbo tudi dojenčka, iščem k fantku, ki je 1 leto star. - Znati mora perfektno nemško, biti mora popolnoma zdrava, stara od 25-35 let. Katera reflektira na stalno službo in gornjim pogojem odgovarja, naj se pismeno javi in pošlje sliko in prepise spričeval, navede naj reference in stavi pogoje glede plače. V hiši ima popolno oskrbo. Dopisi se naj naslovi na M. Grundner, Zreče pri Konjicah.

Kuharico

perfekt., samostojno moč, sprejme fina restavracija. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Kuharica 555«.

Strojniki

vešč in izkušen v vseh boljših delih na brzotiskalnem stroju in tiglu, samostojen delavec pri večbarvnem tisku, točen in zanesljiv pri vsakem delu, dobi nameščenje v moji tiskarni. Ponudbe z opisom vseh sposobnosti in zahtev na: Tiskarna Eugena Sekler, Osijek, Desetičina ul. 7.

Mizarske pomočnike

več dobrih, za pohištvene dela sprejmeta takoj. Erman & Arhar, št. Vid nad Ljubljano.

Vrtnarskega vajenca

s popolno oskrbo sprejem. Ivan Bizovičar, trg. vrtnarstvo, Ljubljana, Kolizijska 16.

2 mizar. pomočnika

mlajša, sprejem v stalno delo. Štefan Marčijan, - Dob pri Domžalah.

Učenko

sprejem za šivanje. - Rožna dolina 8-26.

2 čevljar. pomočnika

se takoj sprejmeta v trajno delo. Hrana in stanovanje v hiši. Jožef Koselj, Ljubno, p. Podnart.

Prefekt

dobi mesto v Dijaškem domu v Ptuj. Prošnje, nekolikove in opremljene z dokazili o usposobljenosti ter curr. vitae do 27. sept. na vodstvo Dijaškega doma.

GREŠITE MNOGO
Če ne čitate redno
SLOVENCA

Prodamo

Več mlinске oprave:

cilindri, luščilni stroj »Rapid«, jermenice, vodna triba in drugo, se prod. Fran Juvan, valjčni mlin, Srednje Gamaljne, p. št. Vid nad Ljubljano.

Puhasto perje

kg po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Potem čisti beli puh kg po 300 Din. L. Brozovič, kemička čistilna perja. Zagreb, Ilica 82.

Proda se:

tehtnice, uteži, normalna tehtnica za žito, prazne vreče, čistilnice za žito (pakli), železna blagajna, pisarniška oprava, razna sobna oprava, rabljena vrata in okna, razl. štedilniki itd. itd. pri Jos. Zidar, dediči, Ljubljana, Dunajska cesta 31. - Na ogled od torika opoldne naprej.

Brinje

zdravo, rešetano, prodam. Ehrenfreund, Sušak.

Prodam

dobro ohranjen letnik »Zvona« 1870. - Strelška ulica 29-I.

Orig. Lutz-ove peči

malo rabljene, večje kakovosti, še nekaj komadov ugodno za prodati. - Poizve se v trgovini konfekcije Derenda, Ljubljana, Gradišče 4.

Kanarčki (harcerji)

učeni na avtomat, napredaj. - Pečnikar, Smartno ob Savi 24.

Žago

s polnojarmenikom in drugimi stroji ter skladiščem v izmeri 8000 m² tik ob železnici na Gorenjskem prodam. Vprašanja na upravo lista pod šifro »Žaga št. 10.608«.

Zasluzek

Zastopnike (ce)

za obisk privatnih strank za prodajo zlatih in srebrnih predmetov na obroke išče »Ale« k. d., Zagreb, Nikolićeva ulica 7/I. Potrebna kavcija ali garancija 15.000 Din.

Pouk

Gosli poučuje

bivši učitelj konservatorija. Studentovska ul. 9/I.

Šoferska šola

prva oblastv. koncesijon. Camernik, Ljubljana (Jugavto), Dunajska cesta 36. Telef. 2236. Strokovniški teoretični pouk in praktične vožnje na različnih modernih avtomobilih. s pričetkom vsakega prvega.

Gospodične

ki žele šivati perilo, se sprejmejo v pouk pri M. Aleševcu Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 1.

Klavir poučuje

po najnovejši metodi dvakrat na teden v Ljubljani ga. dr. Jamskova. Poizve se v upravi pod 10.474.

Moderna šola

novih jezikov: francoščina, nemščina, angleščina, italijanščina, ruščina. Poučujejo samo akademsko izobraženi predavatelji, vsak v svojem materinjem jeziku po modernih metodah (Berlitz, znanstvena in dr.). Istotam nemški otroški vrtec. Vpisovanje vsakodnevno od 11-1/2; 18-20; Gospodstvska cesta 16, prtiličje. Začetek tečajev 1. oktobra.

Šoferska šola

oblastveno koncesijonirana I. Gabersčik, bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana, Bleiweisova cesta 52. Praktični in teoretični pouk na podlagi najmodernijših pripomočkov. Prihodnji redni tečaj prične 25. oktobra. Poučujem tudi privatno.

Posestva

Valjčni umetni mlin

v dobrem stanju, stalna vodna moč, na prometnem kraju ob glavni cesti, ki pelje na Hrvaško, zraven sadonosnik, vrt, njiva, se takoj prodaja po zelo ugodni ceni. Naslov se dobi v oglašnem oddelku »Slovenca« pod št. 10.460.

Javna dražba

posestva v Plešivci št. 30, Brezovica pri Ljubljani, se bo vršila dne 6. oktobra ob 3 popoldne.

Svila vseh vrst

kakor tudi TRPINOVO PLATNO po ceni se dobi v TRKSTILNEM BAZARJU, MARIBOR, Vetrinjska ulica št. 15

Dijaki

Dijak

nižje šole se sprejme na hrano in stanovanje takoj. Naslov zahtevati v upravi »Slov.« Maribor.

Stanovanja

Stanovanje

1-2 sob in kuhinje iščem. Plačam dobro. - Naslov pove uprava »Slovenca« pod štev. 10.639.

Gospodično

sprejem na stanovanje. Naslov v upravi lista pod štev. 10.613.

Morske prašičke

večjo množino, prodam. - Lešnjak, D. M. v Polju 35

Zakonski par

brez otrok dobi stanovanje in druge prednosti na lepem posestvu na Dolenskem proti lahkemu delu. Dopisi pod št. 10.605 na upravo »Slov.«

Kupimo

Oprava za trgovino dobro ohranjena, se kupi. Naslov v upravi »Slov.« št. 10.647.

Prva celotna izdaja!

Doktorja Franceta Prešerna

Zbrano delo

Cena Din 40.—, elegantno vezana Din 55.—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

STROJEVODJE

dva ali tri, z izpitom za vožnjo na ozkotirnih in normalnotirnih industrijskih železnicah, sprejme **Kranjska industrijska družba na Jesenicah** Pismene ponudbe z izpričevali naj se vpošljejo ravnateljstvu družbe, Jesenice - Fužine

ZAHVALA. Ob prebriski izgubi naše nadvse ljubljene soproge, mamice, hčerke in sestre, gospe

Marije Belinc, roj. Kobola

smo prejeli od vseh strani toliko dokazov iskrenega sočutja, da nam je nemogoče zahvaliti se vsakemu posameznemu. Srčna hvala vsem darovalcem prekrasnega cvetja, katerega je nepozabna pokojnica v svojem mukepolnem življenju tako cenila in ljubila. Najtopleje se zahvaljujemo preč. g. dr. Josip Demšarju za velikodušno tolažbo, ki jo je nudil predragi pokojnici v vsakem času in za izraženo v srce segajočo sožalje. Zahvaljujemo se preč. duhovščini pri Sv. Križu pri Rogški Slatini za tolažilne obiske ter ostale izvršene sv. obrede. Posebno se zahvaljujemo cenj. gđ. učiteljici Jerajevi za brezprimerno požrtvovalno pomoč. Iskrena hvala Udruženju tob. trafikantov za poklonitev krasnega venca in pa vsem onim, ki so našo drago pokojnico spremlili na njeni novi dom. Še enkrat tisočera zahvala prav vsem.

Rogaška Slatina—Ljubljana, dne 23. septembra 1929.

Zalujoči rodbini BELINC-KOBOLA ter ostali sorodniki.

Šolske torbice

aktovke, nahrbtnike v največji izbiri in po najnižjih cenah priporoča **IVAN KRAVOS** - Aleksandrova 13

Zaradi preselitve popolna razprodaja.

V Kamniku v trgovini Sotelsšek se prodajajo od 1. oktobra dalje, dokler zaloga, pletenine in vse špecerijsko blago po znižanih cenah. Ne zamudite ugodne prilike! Proda se tudi manjša kompletna pletilna industrija z vsemi informacijami.

Zahvala

Ob težki izgubi ljubljene soproga, očeta, sina, brata, svaka in strica, gosp.

Ivana Eisenzopfa

žandar, narednika

se najtopleje zahvaljujemo častitemu g. župniku, gđ. komandirju stanice Planina—Rakek, kakor tudi vsem moštvu teh stanic, ter vsem darovalcem vencev in cvetja in vsem onim, ki so ga spremlili na zadnji poti.

Planina pri Rakeku, 21. sept. 1929.

Zalujoči ostali.

POZOR!

Najboljša brezalkoholna pijača je **ORIGINAL „SANITAS“**. Dobi se v vseh gostilnah in restavracijah. Izdeluje: I. Slovenska tovarna mineralnih voda Slomškova ulica 27.

Vinska klet

V mestu Kočevju se oddaja vinske kleti, prejšnje firme Ant. Kajfež, sedaj last Premoženjske uprave za mesto Kočevje, v najem. Na razpolago so tri velike kleti, približno 700 hl praznih sodov, pisarniški prostori, hlev za konje, kolarnica, drvarnica, pralnica, avtogaraža in manipulacijska možnost na dvorišču. — Tozadavne ponudbe prosimo do 1. oktobra 1929 na naslov: Premoženjska uprava za mesto Kočevje.

Naročajte „Slovenca“!

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč.

Izdajatelj: Ivan Rakovec.

Urednik: Franc Terseglav.